

№ 221 (20734) 2014-рэ илъэс мэфэку ШЭКІОГЪУМ и 20

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижъугьотэцтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ПАРЛАМЕНТЫМ ия XLI-рэ ЗЭХЭСЫГЪУ

Тыгъуасэ, шэкІогъум и 19-м, AP-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм зичэзыу зэхэсыгъо иІагъ.

Ащ иІофшІэн хэлэжьагъэх АР-м и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат, федеральнэ инспектор шъхьајзу Ліыјужъу Адам, АР-м и Апшъэрэ Хьыкум и Тхьаматэу Трэхъо Аслъан, Конституционнэ Хьыкумым и Тхьаматэу Ліыхьэтыкъо Аскэр, прокурор шъхьа василий Пословскэр, федеральнэ ыкІи республикэ къулыкъухэм, муниципальнэ образованиехэм япащэхэр, нэмыкІхэр.

Депутатхэм аухэсыгъэ повесткэм тегущыІэнхэу Іофыгьо

Лъэныкъо пстэури къыдалъытэзэ

апэу экономикэ политикэмкіэ, предпринимательствэмкІэ ыкІи ІэкІыб экономикэ зэпхыныгъэхэмкІэ Парламентым икомитет ипащэ игуадзэу агъэнэфагъ депутатэу Александр Карпенкэр. Нэужым «Правительственнэ сыхьатым» къыхиубытэу кІэлэегъаджэхэм ялэжьапкІэ ихэгъэхъон гъэцэкІагъэ зэ-

рэхъугъэм тегущыІагьэх. АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажъ Аминэт ащ фэгъэхьыгъэ докладэу къышІыгъэм къызэрэщыхигьэщыгъэмкіэ, гурытымкіэ кіэлэегъаджэхэм ялэжьапкІэ зынэсын фэегьэ шапхъэм къыщагьэкІагьэп, 2013-рэ илъэсым ар сомэ 18348-рэ хъущтыгъэ, зэрэгугъэхэрэмкІэ, 2014-рэ илъэсым сомэ 21100-м нэсыщт. Лэжьапкіэр загъэнафэкіэ къыдалъытэхэрэми игъэкІотыгъэу ар къатегущы агъ. Арэу щытми, депутатхэм дезымыгыэштагыэхэр къахэкІыгъэх, министрэм упчІэхэмкІэ зыфагъэзагъ. Гурыт лэжьапкізу къыіорэмрэ кІэлэегъаджэхэм къаратырэ шъыпкъэмрэ зэтемыфэхэу ары къызэраІуагъэр, ар щысэхэмрэ пчъагъэхэмрэкІэ къагъэшъыпкъэжьыгъ. АР-м и

рэзэныгъэ къыщыриІотыкІыгъ. — КІэлэегъаджэхэм лэжьапкІэу аратырэр зыфэдизыр зэрыт ведомостьхэмкІэ Іофыр зытет шъыпкъэм зыщыбгъэгъозэн фае. — къыІуагъ ащ министрэм зыфигъазэзэ. — Депутатхэм агъэунэфыгъэм юфыр тетмэ, нэмыкі екіоліакіэ къыфэдгъотыщт. Парламентым икомитетэу мы лъэныкъом фэгъэзагъэри мыщ къыхэлэ-

жьэн фае. Ащ къыкІэлъыкІоу ыкІи игъэкІотыгъэу зытегущыІагъэМырзэ Джанбэч ыкІи АР-м и УплъэкІун-лъытэкІо палатэ ипащэ ипшъэрылъхэр зыгъэцэкІэрэ Павел Стаценкэм бюджетым гъэпсыкізу иізм ехьыліагъэу къаІотагъэхэм депутатхэр ядэІугъэх. Долэ Долэтбый къызэриІуагъэмкІэ, нахьыпэрэм фэдэу социальнэ Іофхэм апэ-Іуагъэхьащтым нахьыбэ рагъэубытыщт. 2015-рэ илъэсым телъытэгъэ бюджетыр федэхэмкІэ сомэ миллиард 12-рэ миллион 365-м ехъоу, хъарджхэмкІэ сомэ миллиард 13-рэ

жьыщтыр сомэ миллиарди 7-рэ миллиони 160-м ехъущтэу пэшІорыгъэшъэу къалъытэ.

Бюджет-финанс ыкІи хэбзэ-Іахь политикэмкІэ комитетым ипащэу Мырзэ Джанбэч республикэ бюджетым гъэпсыкІзу иІэм къытегущыІэзэ, къиныгьохэр щыіэхэ нахь мышіэми, лъэныкъо пстэури къыдалъытэзэ ар зэрэзэхагьэуцуагьэр, со--еп нихоІшеєк мехфоІ енапыл Іуагъэхьащтым къызэрэщымыкІагъэр къыхигъэщыгъ.

Нэужым депутатхэр зыгъэгумэкlыхэрэм къакlэупчlагъэх, яеплъыкІэхэр къыраІотыкІыгъэх. АР-м и Ліышъхьэ къаіуагъэм инахьыбэм дебгъэштэнэу зэрэщытым къыкІигъэтхъыгъ, къэралыгъом непэ къиныгъоу иІэхэм республикэри къахиубытагъ нахь мышіэми, Іофэу рахьыжьагъэхэм язэшІохын къыщымыкІэным, объектэу зыфежьагъэхэм яшІыни къызэтемыуцоным, ціыфхэм ящыіэкіэпсэукІэ нахь дэй мыхъуным ыуж зэритхэр, тапэкІи гухэлъ гъэнэфагъэхэр зэряІэхэр къы-Іуагъ.

Бюджетым фэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэм ипроект апэрэ еджэгъумкІэ аштагъ.

Зэхэсыгьом нэмык Іофыгьохэми щатегущыІагьэх, ищыкІэгьэ унашъохэри ашІыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт. Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

хэр апэрэ еджэгъумкІэ АР-м ибюджетэу 2015-рэ илъэсым телъытагъэмрэ 2016 — 2017рэ илъэсхэмкІэ агъэнэфагъэхэмрэ афэгьэхьыгьэ хэбзэгьэуцугъэм ипроект. Апэ АР-м финансхэмкІэ иминистрэу Долэ Долэтбый, бюджет-финанс ыкІи хэбзэlахь политикэмкlэ Парламентым икомитет ипащэу

миллион 373-у ыкІи федэхэм къащык Іэрэр сомэ миллиардрэ миллиони 8-м ехъоу зэхагъэуцуагъ. ЗэкІамыгъэкІожьыщт мылъкоу федеральнэ бюджетым къытІупщыщтыр сомэ миллиарди 5-рэ миллиони 153-м ехъущт, хэбзэlахьхэм ыкlи мыхэбзэlахьхэм къахэкlыгъэ федэу республикэм къыщахьы-

40 щыгъэнэфэгъагъ. Пстэумэ Ліышъхьи мыщ дэжьым имы-Гъэсэныгъэм и офыгъохэм

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан гъэсэныгъэмрэ шіэныгъэмрэ алъыплъэгъэнымкІэ Федеральнэ къулыкъум ипащэу Сергей Кравцовымрэ ащ игуадзэу **Анзор Музаевымрэ тыгъуасэ аlукlагъ.**

атегущыІагъэх

АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажъ Аминэт, республикэм ит апшъэрэ еджэпіитіу шъхьаіэхэм яректорхэр. Гъэсэныгъэм исистемэ хэхъоныгъэхэр ышІынхэмкІэ пшъэрылъэу къэуцухэрэм, зыкІ къэралыгъо ушэтынхэр 2015-рэ илъэсым республикэм зэрэщызэхащэщтым, нэмык loфыгъохэми атегущы агъэх.

АР-м и Ліышъхьэ зэіукіэгьум къэкіогъэ хьакіэхэм шіуфэс къарихыгъ, игуапэу ахэм зэpalyкlaгъэр ариlуагъ.

- Гъэсэныгъэм хэхъоныгъэхэр ышІынхэмкІэ республи-

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх кэм амалэу ІэкІэлъхэм, мыгъэрэ зыкІ къэралыгьо ушэтынхэм зэфэхьысыжьэу афэхъугъэхэм, тапэкІэ пшъэрыльэу къэуцухэрэм, тиапшъэрэ еджапІэхэм яІофшІэн зэрэзэхащэрэм япхыгьэ юфыгьохэм тагъэгүмэкlы, тиlофшlэн шlyaгьэ къытэу зэрэзэхэтщэщтым тыпылъ. Мы лъэныкъохэмкІэ къулыкъоу узипащэр сыдигъуи Іэпы Іэгъу къытфэхъу, ащк Іэ инэу тыпфэраз. Зык і ушэтынпсальэ къыщишІызэ Адыгеим хэм закъыфэбгъазэмэ, мы илъэсым республикэм икІэлэеджак Іохэм якъэгъэлъэгъонхэр нахь къе выхыгъэх, ар зык в дэгъоп, ау ащ къыгъэлъагъорэр мы Іофым шъыпкъагъэ хэлъэу ты-

къызэрек Іол Іагъэр, нэбгырэ пэпчъ шІэныгъэу ІэкІэлъхэр къызэриушыхьатыжьыгьэр ары. —

къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан. Гъэпсэф ямыІэу, шъыпкъагъэ хэлъэv еджэгъэ ныбжьыкІэхэм ушэтынхэр дэгъоу акlухи. апшъэрэ еджапІэхэм зэрачІэхьагъэхэр Сергей Кравцовым къыІуагъ. Мы системэм обществэм еплъыкІзу фыриІзр зэтекІыми, шІэныгъэ куу зы-ІэкІэлъ кІэлэеджакІохэмкІэ ар Іэрыфэгьоу зэрэщытыр къыхигъэщыгъ.

- ЗыкІ ушэтынхэр шапхъэхэм адиштэу, хэукъоныгъэ щымы І эу Адыгеим мыгъэ щызэхащагъ. АщкІэ АР-м и ЛІышъхьи, ащ фэгъэзэгъэ министерствэми тафэраз. Джы 2015рэ илъэсым рекіокіыщт ушэтынхэм тишъыпкъэу зафэдгъэхьазырын фае. Ащ дакюу гьэсэныгьэ тэрэз къэзымытырэ апшъэрэ еджапІэхэр тиІэнхэу

(Икіэух я 2-рэ нэкіуб. ит).

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 2-рэ нэкіубгъор

«Народнэ фронтым» июфшіэн тапэкіэ зэрэзэхищэщтым фэгъэхьыгъэ форумыр.

Я 3-рэ нэкіубгъор

Шъон пытэхэмрэ тутынымрэ тучанхэм къащызыщэфын фитхэм аныбжь зэблэхъугъэным Къэралыгъо Думэр хэплъэ.

Я 4-рэ нэкіубгъор

Андзэрэкьо Чеслав итворчествэ фэгьэхьыгъэ Іэнэ хъураем къыратхыкІыгъэр.

Пшъэрылъыкіэхэр агъэнэфагъэх

Урысые «Народнэ фронтым» и офшіэн зэрэзэхищэщтым фэгъэхьыгъэ форум мы мафэхэм Москва щыкІуагъ. Тикъэралыгъо ишъолъыр зэфэшъхьафхэм къарыкіыгъэ нэбгырэ 1000-м ехъу Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх. (Икіэух я 2-рэ нэкіуб. ит).

Пшъэрылъык Іэхэр агъэнэфагъэх

(ИкІэух. Апэрэ нэкіуб. къыщежьэ).

Ахэм ащыщых «Народнэ фронтым» игъэцэкІэкІо комитетхэм япащэхэр ыкІи ятхьамэтэгъухэр, УФ-м и Президент ицыхьэшІэгъухэр, Урысыем и Правительствэ хэтхэр, эксперт ыкІи бизнес-сообществэр, нэмыкІхэри. Зэхахьэм хэлэжьагъ Адыгэ Республикэм икІыгъэ лІыкІо купри.

УФ-м и Президентэу Владимир Путиным жъоныгъуакlэм къыдигъэкlыгъэ унашъохэр гъэцэкlагъэхэ зэрэхъурэм ыкlи санкциехэм ялъэхъан тикъэралыгъо иэкономикэ хэхъоныгъэхэр ышlынхэмкlэ амалэу щыlэхэм форумым хэлэжьагъэхэр атегущыlагъэх.

Пленарнэ зэхэсыгьор рамыгъажьэзэ, УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр къэгъэлъэгъонэу «Урысыем къыщашІыгъ» зыфиІорэм екІолІагъ. ІэкІыбым къыщыдагъэкІырэ продукциеу тикъэралыгъо къыращэн фимытхэр тэтиехэмкІэ зэблэхъугъэнхэм фэlорышlэщт программэм хэлэжьэрэ урысые компаниехэм амалэу аlэкІэлъхэр мыщ къыщагъэлъэгъуагъэх. Медицинэм, лабораторнэ диагностикэм, спортым, нэмыкі лъэныкъохэмкіи къаугупшысыгъэ аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ шІыкІэхэр къэралыгъом ипащэрэ ащ игъусагъэхэмрэ нэрылъэгъу афэ-

Владимир Путиныр форумым ипленарнэ зэхэсыгьо къыщыгущы вээ къэралыгьом хэхьоны-

гъэхэр ышІынхэм пае Урысые «Народнэ фронтым» зэпхыныгъэ дыря рэр, ащ шІуагъэ къызэритырэр къыхигъэщыгъ. Непэ Урысыер ыпэкІэ лъыкІотэным, пшъэрылъ шъхьа!эу къэуцухэрэр зэшІохыгъэнхэм апае къэралыгъомрэ обществэмрэ зэгурыІохэу зэдэлэжьэнхэм мэхьанэшхо зэри!эр УФ-м и Президент къыІуагъ.

– Къэралыгъом ыкІи муниципальнэ образованиехэм ямылъкукІэ ащэфыхэрэм цІыф къызэрык юзэр зыхэхьэрэ комиссиехэр альыпльэнхэ зэрэфаем илъэсрэ ныкъорэк і узэкІэІэбэжьмэ тытегущыІэгъагъ. Мы юфыгъом ахъщэ къолъхьэ тын-Іыхын нэшанэ зиІэ лъэныкъохэри мымакІэу къыхэфэх. Обществэм, «Народнэ фронтым» хахьэхэрэм къагъэхьазырыгъэ предложениехэр дгъэфедэхэзэ, мы лъэныкъомкІэ щыІэ хэбзэгъэуцугъэм зэхъок Іыныгъэхэр фэтш Іыгъэх. Общественнэ епльык Іэм упэшІуекІоныр зэрэщынагьор ІэнатІэ зыІыгъ пащэхэм, хэбзэ Іофыш Іэхэм къагуры Іоным пае мыщ фэдэ лъэбэкъум мэхьанэшхо зэри агъэм шэч хэльэп, — къыІуагъ В.Путиным.

Мазэкіэ узэкіэіэбэжьмэ, «Народнэ фронтым» ифорумэу къалэу Пензэ щыкіуагъэм гъэсэныгъэм исистемэ изытет зыфэдэм щытегущыіэгъагъэх. Псауныгъэр къзухъумэгъэнымкіэ къулыкъум игумэкіыгъохэм афэ-

гъэхьыгъэщт мыщ фэдэ Іофтхьабзэ 2015-рэ илъэсым зэхэщэгъэныр УФ-м и Президент игъоу ылъытагъ, къызэрэугъоигъэхэми ащ дырагъэштагъ.

Урысыем къыхэхьажьыгъэхэ Республикэу Къырымрэ Севастопольрэ ащыпсэурэ ціыфхэм ягумэкіыгъохэр дэгьэзыжыыгьэнхэмкіэ, джащ фэдэу Украинэм щыкіорэ зэпауцужым ыпкъ къикіыкіэ зипсэупіэ къэзыбгыни, тикъэралыгьо зышъхьэ къезыхыыліэжыгъэхэм іэпыіэгъу афэхъугъэнымкіэ іофышхо зышіэгъэыкіи зишіогъэшхо къэзыгъэкіогъэ «Народнэ фронтым» хэтхэм зэкіэми УФ-м и Президент афэрэзагъ.

Санкциехэм, ахъщэ къолъхьэ тын-Іыхыным пэшІуекІо-гъэным, экономикэм хэхъоныгъэхэр ышІынхэм, нэмыкІ Іофыгъохэми форумым хэлэжьагъэхэр атегущыІагъэх, тапэкІэ Іоф зэрашІэщтыр, пшъэрылъыкІэхэр агъэнэфагъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

🔷 КІЭЛЭЦІЫКІУМ И ДУНЭЕ МАФЭ ЕХЪУЛІЭУ

ЩыІэныгъэм ылъапсэх

КІэлэціыкіур щыіэныгъэм зэрилъапсэр къыушыхьатэу, ащ насыпи гушіуагъуи унагъом къырехьэх.

КІэлэцІыкІум и Дунэе мафэ къэралыгъуи 129-мэ ащыхагъэунэфыкІы. Сабыйхэм ящыІэныгъэ нахь дэгъу шІыгъэным, чІыпІэ къинхэм арымыфэнхэм, гумэкІыгьохэм ащыухъумэгьэнхэм анаІэ нахь тырагъэтыным къыфэджэгъэныр ары зигугъу къэтшІыгъэ мэфэкІым пшъэрылъэу иІэр. ШэкІогъум и 20-м, 1959-рэ илъэсым кІэлэціыкіум ифитыныгьэхэм я Декларацие аштагъ. Илъэс 30 тешІагъэу а мэфэ дэдэм «Конвенция прав ребенка» зыцІэ документым кІэтхагъэх. КІэлэцыкіум ищыіэныгъэкіэ Іэпыіэгъу къыфэхъущт, амалэу иІэтше ши до мине ши дех тхылъхэр зыщаштагъэхэр мэфэкІ мафэу хагъэунэфыкІынэу тыраубытагъ.

КІэлэціыкіухэм ядунае мамырэу, гумэкіыгъохэр ямыізу къэтэджынхэм тиреспубликэ фэлажьэ. Сабыйхэм яуахътэ гъэшіэгъонэу агъэкіоным фэгъэхьыгъэ джэгупіэхэр Мые-

къуапэ ичіыпіэ зэфэшъхьафхэм ямызакъоу, къуаджэхэми, псэупіэ ціыкіухэми ащытэлъэгъух.

КІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэми япчъагъэ хагъэхьо зэпыт. БлэкІыгъэ илъэсхэм Мыекъуапэ кіэлэцІыкІу ІыгъыпІэм чіэхьанхэм пае чэзыум хэтыгъэ сабыйхэм япчъагъэ теплъымэ, джырэ уахътэм ар зэхатшІэу нахь макіэ хъугъэ. Сабыйхэр еджапіэм чіэмыхьэхэзэ апэрэ шіэныгъэхэр зыщарагъэгъотырэ учреждениехэр нахьыбэу къызэіуахых, ахэм федеральнаыкіи республикэ бюджетхэм къахахырэ мылъкоу апэіухьащтыми илъэс къэс хагъахъо.

Сабыйхэм фэгъэкІотэныгъэ гъэнэфагъэхэри яІэх. Унагъоу сабыищ е нахьыбэ зэрысхэм, сэкъатныгъэ зиІэхэм, чІыпІэ къин иуцогъэ кІэлэцІыкІухэм, ахэм янэ-ятэхэм ахъщэ Іэпы-Іэгъу араты, коммунальнэ фэ-Іо-фашІэхэм ауасэ итынкІэ, Іэзэгъу уцхэм ящэфынкІэ, нэмыкІ лъэныкъохэмкІи къэралыгъор ахэм адеІэ.

КІэлэцІыкІухэм языгьэпсэфыгьо уахътэ гьэшІэгьонэу, шІуагьэ хэльэу агьэкІоным, япсауныгьэ изытет апсыхьаным пае ильэс къэс къэралыгьом щызэхащэрэ Іофтхьабзэхэм къахырагьэубытэхэрэм япчъагьэ нахьыбэ ашІы, мэхьанэшхо а льэныкьоми раты.

КІэлэціыкіум и Дунэе мафэ ехъулізу пстэуми тафэльаю мамырыр ягьогогьоу, щыізныгьэм идэхагьэ зэхашізу ахэр тыди щыпсэунхэу.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Гъэсэныгъэм и**І**офыгъохэм атегущы**І**агъэх

(ИкІэух).

щытэп, а юфыгъоми тынаю тедгъэтыщт. Шэпхъэш ухэм адиштэрэ апшъэрэ еджэп ит у непэ Адыгеим и I, ахэм амалэу къатыхэрэр ныбжьык lэхэм къызфагъэфедэн фае, — къыlуагъ С. Кравцовым.

Апшъэрэ еджэпіитіу шъхьаізу республикэм итхэм яіофшіэн зэрэзэхащэрэм АР-м и Ліышъхьи осэшхо къыфишіыгъ. Ау мы учреждениитіуми зэрэрагьэджэхэрэ сэнэхьатхэр зэтефэхэу къызэрэхэкіырэм иіофыгьо зэхэфыгьэн, ахэр зэблэщыгьэнхэ фаеу ылъытагъ.

Зэlукlэгъум нэмык lофыгъо-хэри къыщаlэтыгъэх, тапэкlэ loф зэрэзэдашlэщт лъэныкъо-хэр агъэнэфагъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

КУЛЬТУРЭМ И ИЛЪЭС

«Налмэсым» Москва къыщежэх

Фольклорымкіэ Москва и Къэралыгъо музыкальнэ театрэу «Русская песня» зыфиюу Надежда Бабкинар зипащэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо академическэ къэшъокю ансамблэу «Налмэсым» шэкюгъум и 21-м концерт къыщитыщт.

— Тіысыпіэ 1000 зиіэ залышхом типчыхьэзэхахьэ щыкіощт, — къытиіуагъ «Налмэсым» ихудожественнэ пащэу, Адыгеим ыкіи Пшызэ язаслуженнэ артистэу Хъоджэе Асльан. — Къэшъуакіэу дгъэуцугъэхэр, ціыфхэм нахь агу рихьыхэу концертхэм ахэдгъэхьэрэ едзыгъохэр Москва къыщыдгъэлъэгъощтых.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэу АфэшІэгьо Фаинэ концертыр Москва щызэрищэщт. Ащ тызэрэщигъэгьозагьэу, Кавказ шъолъырым икІыгъэхэу Москва дэс къушъхьэчІэс лъэпкъхэм ямызакъоу, урысхэр, къэндзалхэр, украинцэхэр, ІэкІыб хэгъэгумэ къарыкІыгъэхэр, нэмыкІхэри пчыхьэзэхахьэм къэкІощтых.

Культурэм и Илъэс ІофшІэгъэ дэгъухэмкІэ ансамблэм егъэкІотэжьы. Тыгъэгъазэм и 12-м «Налмэсым» изичэзыу концерт Мыекъуапэ къыщигъэлъэгъошт.

САХЬИДЭКЪО Нурбый.

Тыгъэгъазэм и 3-м атхыщт

Мы илъэс еджэгъум еджапіэхэм къачіэкіыщтхэм апэрэу сочинение атхыщт. Ащ ищыкіэгъэ баллыр къахьымэ, зыкі ушэтыным хэлэжьэщтых.

Непэ Адыгеим иеджапіэхэм сочинениемкіэ яшіэныгъэхэр зыщауплъэкіущт пэшіорыгъэшъ ушэтыныр акіунэу амал яі. АР-м гъэсэныгъэмрэ шіэныгъэмрэкіэ и Министерствэ къызэрэщаіуагъэмкіэ, республикэм иеджэпіи 109-у мыгъэ ныбжыкіэхэр къычіэзыгъэкіыщтхэм сочинение ащатхы.

Ушэтыныр зыщырагъэжьэщт уахътэр еджапІэ пэпчъ ежь къыхихыгъ, ау ар сыхьатыр 10-м нахь кІасэ хъущтэп. Адрэ къанэрэр зэкІэри кІэух сочинением итхынкІэ агъэнэфэгъэ шапхъэхэм атетэу макІо. Сочинениер тыгъэгъазэм зэратхыщтыр тигъэзет къыхиутэу хъугъэ. Джы гъэнэфагъэу непэ къэтІон тлъэкІыщт ар тыгъэгъазэм и 3-м зэрэзэхащэщтыр.

Сочинениер сыхьати 3-рэ такъикъ 55-рэ атхыщт. ІофшІэныр рагъэжьэнкІэ такъикъ 20 иІзу темэхэр зэфэшІыгъэ каналхэмкІэ къаІэкІэхьащтых. ЗэкІэмкІи темищрэ изложение зы текстрэ зэрэхъущтыр. Изложениер зипсауныгъэкІэ ялэгъухэм акІэмыхьэрэ кІэлэеджакІохэм атхыщт.

Тыгъэгъазэм и 3-м атхыщт сочинением зыфагъэхьазырыным пае Рособрнадзорым темитф къыгъэнэфагъ. Ахэр: «Недаром помнит вся Россия...»

(Лермонтовыр илъэс 200 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъ); «Вопросы, заданные человеку войной»; «Человек и природа в отечественной и мировой литературе»; «Спор поколений: вместе и врозь»; «Чем люди живы?» зыфиюхэрэр арых.

КІзух сочинениехэмкІз ушэтынхэр зэрэзэхащэщтхэм яхьылыгьэ методическэ рекомендациехэр ыкІи оценкэхэр зэрэбгьэуцущтхэ шыкІзр Рособрнадзорым зэхигьэуцохи, чІыпІзхэм афигьэхьыгь. Оценкэхэм ягьэуцун екІолІакІзу иІзщтхэм уцугьо пчъагьэрэ атегущыІагьэх, ауплъэкІугьэх.

Сочинениехэр еджапіэм щызэхащэгъэ комиссием еуплъэкіух. Ащ хэтых кіэлэегъаджэхэр ыкіи еджапіэм иадминистрацие щыщхэр. Нахь шъыпкъагъэ хэлъэу іофшіагъэхэм уасэ афашіыным пае мыгъэ кіэлэеджакіохэр къычіэзыгъэкіырэ кіэлэегъаджэхэр комиссием хагъэхьаштхэп.

КІзух сочинением тыгъэгъазэм и 3-м къекіолізштхэм фотоаудио-видеоаппаратурэр, къззылъытэрэ техникэр, справочнэ материалхэр ыкіи нэмыкі пкъыгъохэу зытептхыкіын плъэкіыштхэр кізлэеджакіохэм къызыдахьыхэ хъущтэп.

(Тикорр.).

Мэзэ заулэкІэ узэкІэІэбэжьмэ, хабзэм ышІыгъэ унашъоу шъон пытэхэмрэ тутынымрэ ящэн фэгъэхьыгъэм къыщиющтыгъ зыныбжь илъэс 18 мыхъугъэхэм ахэр къарамыщынхэу. Статистикэм къызэригъэлъагъорэмкІэ, илъэс 18 мыхъугъэхэм шъон пытэхэри тутыныри къарамыщэгьэхагьэми, ащ пае ешъохэрэм япчъагъэ бэу къыщыкІагъэп.

Джащ фэдэ унашъохэу гупшысэ ыкІи теубытэгъэ пытэ зыхэмылъхэр макІэп зэраштэ-

Ешъуакіор цІыфыныкъу

Къэралыгъо Думэм щыхэплъэнхэу агъэхьазырыгъэ унэшъо проектхэм ащыщ шьон пытэхэмрэ тутынымрэ тучанхэм къащызыщэфын фит цІыфхэм аныбжь икІэрыкІэу гъэнэфэгьэныр.

Статистикэм къызэригъэлъагъорэмкіэ, илъэс 18 мыхъугъэхэм шъон пытэхэри тутыныри къарамыщэгъэхагъэми, ащ пае ешъохэрэм япчъагъэ бэу къыщык агъэп.

хэрэр. ЦІыф жъугъэхэм депутатхэр бэрэ зэрахэмыхьэхэрэр, ягумэкІыгъохэм зэрапэчыжьэхэр, ящыІэкІэ-псэукІэ зыгъэпсынкіэщт Іофыгъохэм зэрапымылъхэр ащ къегъэлъагъо.

Къина, уныбжь имыкъугъэми, тутын е аркъ зэбгъэгъотыныр? Ащ иджэуапэу мэхъу ешъуагъэхэу автомобильхэм арысхэу гьогухэм ащызэутэкІырэ цІыфхэр, тучанхэм ащытыгьохэрэр, унагьом хьал-балыкъ къизылъхьэхэрэр. Ешъуагъэхэу ары ахэм мыхъо-мышІагъэхэр зызэрахьэхэрэр, ныбжьык Іэхэри ахэм ахэтых. Ар зы лъэныкъу.

Адырэбгъур пштэмэ, цІыфым ифитыныгъэхэр Конституцием къеухъумэх. Шъхьафитэў псэунэу ар къэхъу, ифитыныгъэхэри зыми Іихынхэ фитэп. КІалэр илъэс 18 зыхъукІэ, хэгъэгур къыухъумэным фагъэхьазыры, лІы къэхъунэу дзэ къулыкъум ащэ. Ащ фэдэ пшъэрыль иныр зыгьэцэкІэнэу цыхьэ зыфашІырэм джы тутынымрэ шъон пытэхэмрэ афэгъэхьыгъэ законопроектыкІзу агъэхьазырыгъэм тучаным чІэхьанышъ тутын къыщэфын фимытэу ешІы. Ар екІолІэкІэ тэрэзэу, шІуагъэ къыхьыщтэу Іогъуае.

Ау тутын е аркъ ешъощтмэ, цІыфым ежь-ежьырэу къыхехы. Изэрар къымыгъакloy, мыхъо-мышІагьэхэр зэримыхьэу обществэм хэтмэ зи хэукъоныгъэ ышІырэп. Шъыпкъэ, ипсауныгъэ къыухъумэным фэшІ тІуми ямышъомэ нахьышІу. Ау «уемышъу» olo къодыекІэ е зэшъощтыр къемыщэкІэ, Іофыр гъэцэкІагъэ хъурэп.

Тутыными аркъыми якъэщэ-

фын къиныгъо апылъэп. Зыныбжь имыкъугъэр икъугъэм елъэІушъ, къырегъэщэфы, ахэр хэгъэкІи, сабыйхэми тутыным «иlэшlугъэ» загъэбылъзэ аушэты. КІэлэ Іэтахъохэм нахыжъхэм запашІыжьызэ, лІы хъугъэ-

хэу закъыщэхъужьы.

Арэу щытми, апэрэ унашъом ишІуагъэ къызэрэкІуагъи щыІ гъогухэм, шхапіэхэм, ІофшІапІэхэм, вокзалхэм япчъэІупэхэм нахь макІэу тутын ащешъохэ хъугъэ. Транспорт къэуцупІэхэм тутыныр къащыкІэзгъанэхэрэми бзылъфыгъэхэр атепхъэшыхьэх, кафе-ресторандеахашини мосту! натут мех къащызэфишІыжьырэп. Зэрэхъурэмкіэ, унашъом щыщэу ціыфхэм ящык агъэр аштагъ, мэхьанэ зимыІэр къэнагъ.

Депутатхэми ар къагурыlyагъэу арын фае мы Іофыгъом

фэхъугъэр Къэралыгъо Думэм ФедерациемкІэ и Совет хэтэу Игорь Черныше-

джыри зэ къызкІыфагъэ-

зэжьыгъэр. Ащ кІэщакІо

выр ары. Ащ ишІошІкІэ, тутынрэ шъон пытэрэ зыщэфыхэрэм апае тучанхэм кассэхэр шъхьафэу ачlагъэуцохэмэ нахьышІу. Ахэр метри 5-м къыщымыкі эу адрэ кассэхэм апэчыжьэхэмэ дэгъу. АщкІэ ушъхьагьу ышІырэр гьэшІэгьоны: аркъ зыІыгъхэу е тутын ащэхэтхэм илыягъэу ахэм анаlэ атырадзэнэу ешІых. Ащ фэдэ гупшысакІэм ишІуагъэ къэкІощта?

Сенаторэу Вячеслав Фетисовми унашъом зэхъокІыныгъэхэр фашіыхэмэ ишіуагъэ къэкІощтэу елъытэ. Аш пхыригъэкІы шІоигъор — шъон пытэхэмрэ тутынымрэ зыщэ-

Законопроектыкіэм шіэхэу Къэралыгъо Думэм щыхэплъэщтых. Апэрэм фэдэу депутатхэр мыщ иштэнкіэ шІэхэу зэмызэгъынхэкій хъун. ИлъэсыкІэм нэс шъон пытэхэмрэ тутынымрэ зэрамыщэщт цІыфхэр къэнэфэщтых.

фынэу кассэхэм къякІуалІэимехфици тех муивен медех ахэр ащэфынхэу тырагъэгушlухьэх. Джащ фэдэу, щэфакіомрэ кассирымрэ тутын лъэпкъэу ащэфыхэрэм арыгущыІэхэ зыхъукІэ сабыйхэу чэзыум

фыхэрэм аныбжь хэгъэхъогъэныр ары. Джынэс илъэс 18-р теубытагъэу щытыгъэмэ, джы илъэс 21-м нагъэсымэ нахь шІотэрэз. Ащ къыдырегъаштэ апшъэрэ палатэм физкультурэмрэ спортымрэкІэ и Комитет итхьаматэу Сергей Поддубнэми.

ЦІыфхэр тутыни шъон пытэхэми ямыгъэшъонхэ плъэкІыщт. Сыд фэдэрэ хэгъэгуи ары зэрэщыщытыр. Ау В. Фетисовым ныбжьыкІэхэм тутынхэр е шъон пытэхэр языщэрэ тучантесхэми, тучанхэр къызэІузыхыгъэхэми ялицензиехэр

кІонэу зэрильытэрэм бэмэ дырагъэштэщт. «Тутынашъохэмрэ ешъуакохэмрэ япчъагъэ къызэтегьэуцогьэным фэшІ ешъуакІохэм зыщяІэзэщтхэ диспансерхэр амышІыхэу, ахэм апэ-Іуагъэхьэрэ ахъщэр стадионхэмрэ спортзалхэмрэ ягъэпсын халъхьэхэмэ бэкІэ нахьышІу, сабыйхэм япсауныгьэ ащ къызэтыригъэнэщт», — elo В. Фетисовым.

Къэралыгъо зэфэшъхьафхэм аркъ е нэмыкІ шъон пытэхэр зыщэфыхэрэм япаспортхэр ащауплъэкіух. Джащ фэдэу зыныбжь ильэс 21-рэ имыкъугъэхэм ахэр зыщарамыщэрэ хэгьэгүхэри щыІэх. Ау а чІыпІэхэм кlалэхэри илъэс 18-м дзэм щадащыхэрэп, илъэс 21-рэ охъуфэхэкІэ хэдзынхэми ахагъэлажьэхэрэп, депутатэу хадзынхи фитхэп.

Законопроектыкіэм шіэхэу Къэралыгъо Думэм щыхэплъэщтых. Апэрэм фэдэу депутатхэр мыщ иштэнкІэ шІэхэу зэмызэгъынхэкІи хъун. ИлъэсыкІэм нэс шъон пытэхэмрэ тутынымрэ зэрамыщэщт ціыфхэр къэнэфэщтых.

Арышъ, илъэс 18 зыныбжьым шъон пытэ къеомыщэкІэ, ар емышъонэу къызшІошІырэ депутатхэр хэукъох. Тучаным къыщырамыщагъэми, нахьыжъхэм къафамыщэфыгъэми, ешъо зышІоигьом зыщыфаем «къундырыпс» къыщэфынышъ ешъощт. Цыфыр емыгъэшъоным тебгъэпытыхьаным ыпэу, ащ зэрарэу пылъыр гурыбгъа омэ нахь тэрэз. ЕтІанэ ежьым къыхерэх ешъощтми емышъощтми.

Ешъуагъэу зисабыйхэм апашъхьэ щыхъушІэрэ тыхэр ащ ерэгупшысэх, ешъорэ тым къыхэкІыщт сабыйхэр зыфэдэщтхэр ныхэми кІэлэ Іэтахъохэм агурарэгъаlу.

Ешъоныр зикІэсэ хъулъфыгъэр обществэми пхъэтэпэмыхь ешІы. КІэлэ ешъуакІом унагъо фэшіэштэп, Іофшіапіэ ІухьагьэкІи Іуагъэтыщтэп, пшъэшъэ дэгъуи цыхьэ къыфишІэу къыдэкІощтэп. Арэущтэу щымыт-

Апэрэ унашъом ишІуагъэ къызэрэ**–** кіуагъй щыі — гъогухэм, шхапіэхэм, Іофшіапіэхэм, вокзалхэм япчъэіупэхэм нахь макіэу тутын ащешъохэ хъугъэ.

піалъэ имыі у, опсэуфэхэкі амыгъэфедэжьышъухэу, аlахыхэмэ хэпшlыкlэу ишlуагъэ къэми, аркъыр нахь лъапа щыІэкІэ тэрэзым нахьи?

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Тхьамафэм ихъугъэ-шіагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгьэгу кloцl loфхэмкlэ и Министерствэ къызэритырэмкІэ, шэкІогъум и 10-м къыщегъэжьагъэу и 16-м нэс республикэм бзэджэшІэгьэ 83-рэ щызэрахьагь.

Ахэр: укlыгъэ Іофэу 1, цlыфым ыпкъынэ-лынэ шъобж хьылъэхэр тыращагъэхэу 1, хъункІэн бзэджэшІагьэу 1, тыгьуагьэхэу 31-рэ, гьэпцІагьэ зыхэль бзэджэшІэгъэ 11, нэмыкІхэри. Экономикэм ылъэныкъокІэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогъу 13-рэ аукъуагъ, республикэм щыпсэухэрэм гьогогьуи 6-рэ наркотикхэр къахахыгъэх. БзэджэшІагъэ зезыхьэгъэ нэбгырэ 58-рэ къаубытыгъ, зэхафын алъэкІыгъэр процент 70-м кІэхьэ.

БлэкІыгъэ тхьамафэм Ады-

геим игъогухэм хъугъэ-шІэгьэ 12 къатехъухьагъ. Ахэм нэбгыри 2 ахэкІодагъ, 11-мэ шъобжхэр атещагьэхэ хьугьэ. Ешъуагъэу рулым кІэрысхэу водитель 55-рэ къаубытыгь, гьогурыкІоным ишапхъэхэр гъогогъу 3222-рэ аукъуагъ.

Тучаным чІэлъ шъон пытэр зытыгъугъэ хъулъфыгъэр полицием иІофышІэхэм къаубытыгь. ХэбзэухъумэкІо къулыкъухэм зэрагьэунэфыгьэмкІэ, мы мафэм нэбгырэ заулэ хъvрэ купыр зэдешъонхэу тІысыгъэх,

аухыгъ, ар къызэращэфыщт ахъщэри компанием иІэжьыгьэп. Ащ къыхэкlыкіэ, илъэс 36-рэ ыныбжь хъулъфыгъэм гъунэгъу тучаным етыгьонэу рихъухьагь. Ащ зычІэхьэм, ищыгъынхэм коньяк бэшэрэби 2 ахигъэбылъыхьагъ, кассэм къызекІуалІэм, печенье ыщэфыщт фэдэу къырихьылІагъ. Ау ащ ышІэрэр зэкІэ тучантесхэм алъэгъугъ ыкІи бзэджашІэр къызэтырагъэуцуагъ. УФ-м хэгъэгу коцо ІофхэмкІэ и Министерствэ иотделэу Мыекъуапэ щыІэм дознаниемкІэ иподразделение уголовнэ Іоф къызэІуихыгъ, зэхэфынхэр макloх.

Мыщ фэдэ бзэджэшІэгьэ дэдэ тикъэлэ шъхьаІэ щызэрахьагъэу полицием ыгъэунэфыгъ. Мыекъуапэ дэт тучанышхо горэ ревизие ашызэ осэшхо зиіэ . коньяк бэшэрэб атыгъугъэу къычІэкІыгь. Мыщ чІэт камерэхэм тыратхагъэр зауплъэкly-

ay тlэкlу тешlагъэу аркъыр жьым тучаным къычlэхьэгъэ тыты детып ноғш меспыфақуах гъугъэу къычІэщыгъ. Видеокамерэм дэгьоу къыгьэльэгьуагь фыгьэм икако коньякыр дигьэбылъыхьи, кассэм блэкІи зэрэчІэкІыжьыгъэр. ХэбзэухъумэкІо къулыкъухэм оперативнэлъыхъон Іофтхьабзэхэр рагъэкІокІызэ, мы бзэджэшІагьэр зезыхьэгъэ хъулъфыгъэу илъэс 33-рэ зыныбжьыр къаубытыгъ, ыпэкІэ ар хьапсым дэсыгъэу агъэунэфыгъ.

Тыгъон бзэджэшІагъэ зезыхьагъэу зэгуцэфэхэрэ кІэлэ фыгъэным фэгъэхьыгъэ оперативнэ Іофтхьабзэхэр Джэджэ районым иполицейскэхэм 2014-рэ илъэсым имэкъуогъу мазэ къыщегъэжьагъэу зэхащагъэх. ЗэрагъэунэфыгъэмкІэ, мы мафэм илъэс 18 зыныбжь кІэлакІэр аркъ зешъо нэуж къыпэмычыжьэу щыс унагьом етыгьонэу рихъухьагь. Ащ пае пчъэр Іуитхъи, унэм ихьагъ, ащ илъыгъэ сомэ мини 6-р ритыгъукІи, зигъэбылъыжьыгъ. Апчым къытыригъэнэгъэ Іэуж хэмкІэ ар зыщыщыр эксперткриминалистхэм агъэунэфыгъ. Джырэ уахътэ бзэджашІэм лъэхъух, федеральнэ розыскым

Мыекъопэ районым иоперативникхэм зэхащэгьэ Іофтхьабзэхэм яшІуагъэкІэ, имые машинэр езыфэжьэгьэ хъулъфыгьэр зы мафэм къыкоци къаубытын алъэкІыгь. Автотранспортыр зэрэрафыжьагьэм фэгьэхьыгьэ къэбар шэкІогьум и 10-м полицейскэхэм къаlэкlэхьагъ. Сыхьат заулэм къыкІоцІ машинэр зыдэщыІэр хэбзэухъумакІохэм агъэунэфыгъ, зы мафэ тешІагьэу бзэджашІэри къаубытыгь. ЫшІагьэм хъульфыгьэр еуцолІэжьыгь, ыпэкІэ ар хьапсым зэрэдэсыгьэм июф къегьэ-

О ІЭНЭ ХЪУРАЕР

ЗэлъашІэрэ артистым, композиторым итворчествэ фэгъэхьыгъэ мэфэкІ Іэнэ хъурае илъэс 40 Іэпэ-цыпэм зыщыригъэджэгъэхэ еджапІэм мы мафэхэм щызэхащэгъагъ.

МэфэкІ зэхахьэр къызэlуихыгъ ыкІи зэрищагъ институтым ипрофессорзу Светлана Хватовам. Композиторым итворческэ гупшысэ зыфэдэм, искусствэхэмкІэ Институтыр ЧеславкІэ ІофшІэпІэ къодыеу ымыльытэу, гупсэфыпІэ чІыпІэу, иунэ гуlэтыпlэу, ишlэныгъэ куухэмкІэ зылъищэрэ ныбжьыкІабэмэ зыщадэгуащэщтыгъэу зэрэщытыр кІигъэтхъыгъ. Зэрэсымаджэм къыхэкІэу, юбилярыр ахэтынэу мыхъугъэми, студентхэми, иІофшІэгъухэми гущыІэ фэбэ макІэп фаІуагъэр. А зэкІэ шъорышІыгъэ-фэгъэкІуатэу щымытэу, ежь Чеслав шІоу илъэпкъ филэжьыгъэм къыкlэкlyaгъ.

Мэфэкі зэхахьэр шіуфэс псалъэкІэ къызэІуихыгъ искусствэхэмкІэ Институтым идиректор ипшъэрылъхэр зыгъэцакІэу, УФ-м исурэтышІхэм я Союз хэтэу, Адыгэ Республикэм искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІзу, педагогикэ шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу, доцентэу Е.В. Абакумовам. Адыгэ лъэпкъым ыкъо кlасэу, егъэджэн-піуныгъэм лъэгъо дахэ щыпхырызыщыгьэу, лъэпкъ музыкэм зезыгъэІэтыгъэу, Адыгеим имызакъоу, зэрэ Кавказ зыцІэ щыІугьэ Андзэрэкъо Чеслав имэфэкІ дахэу — илъэс 75-рэ зэрэхъугьэмкіэ, зэкіэ Іэнэ хъураем хэлажьэхэрэм игуапэу ар къафэгушІуагъ. Чеслав итворчествэ лъапсэ иліакъо, лІзужхэм музыкэм фэщэныгьэ инэу фыряІагьэм къыпкъырыкІыгъэу зэрэщытыр къы-Іуагъ. Адыгэ орэдхэм афэдэ къабзэу, урыс лъэпкъ орэд-

Урысыем изаслуженнэ, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу, Пшызэ искусствэхэмкіэ изаслуженнэ Іофышіэшхоу, Къандурым ыціэкіэ агъэнэфэгъэ Дунэе ыкІи Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премиехэм ялауреатэу, Урысыем икомпозиторхэм я Союз хэтэу, АКъУ-м искусствэхэмкіэ и Институт икафедрэ ипрофессорзу Андзэрэкъо Чеслав къызыхъугъэр илъэс 75-рэ хъугъэ.

хэри, классическэ музыкэри Чеслав къызэрэдэхъухэрэр, культурэ ин зыхэлъэу, цІыфыгу пэпчъ иорэдхэмкіэ, иіэдэб инкіэ, ицІыфыгъэкІэ нэсын зэрэфэукІочіырэр щытхъукіэ филъытагъ. Чеслав иреспублики, хэгъэгушхоу Урысыери зэфэдэу итворчествэ зэрэщигъэшІуагъэхэр Абакумовам игущыІэ щыкІигъэтхъыгъ. Ипсауныгъэ дахэу зэтеуцожьынышъ, искусствэ хьасэм бэрэ хэтынэу, щысэтехы-

МэфэкІ концертым ипрограммэ зэфэдэкІэ Іофтхьабзэм хэгощэгъагъ. ИскусствэхэмкІэ Институтым ихор (художественнэ Іэшъхьэтетыр — П.А. Сергеевар) Андзэрэкъо Чеславрэ МэщбэшІэ Исхьакърэ зэдаусыгъэ орэдхэу «Пой, Адыгея моя», «Добрый голос твой» къыІуагъэх. Урыс лъэпкъ орэдэу «Я в садочке была» зыфијорэр Андзэрэкъом сценэм илъэс 20-рэ дытетыгъэу, инпіэ-плъапізу тиізнэу фэльзіуагь. ститутми Іоф щыдэзышіагьзу Татьяна Крашновам къыlvaгъ. Юбилярым фэгъэхьыгъэ псэлъэ кіэкіым аш анахь шыкіигъэтхъыгъэр Чеслав тхьэтын лъапІзу мэкъэ гохь лъэш, урыс орэдкъэюкіэ шапхъэм ильэу, зэриІэр ары.

МэфэкІ Іэнэ хъураем хэ--ынеіш уехуатеішфоім еспенжен гъэлэжь-кІэлэегъаджэхэу А. Лысенкэм, А. Соколовам, А. Чыназырым, нэмыкІхэми Чеслав итворчествэ ыкІи и егъэджэкІэ хабзэ зы лъэныкъо гъэнэфагъэкІэ къыраІотыкІыгъ. Андзэрэкъо Чеслав музыкэ гъэсэныгъэ дэгъуи, творческэ ІэпэІэсагъи, культурэ ини зэрэхэлъхэр кlагъэтхъыгъ, ури-ІофшІэгъуми, уригупшысэгъуми, уристудентми гъэсэпэтхыдабэкІэ къызэрэуатэрэр къаІуагъ, гукъэкІыжь щысэхэр къахьыгъ.

Андзэрэкъо Чеслав музыкэм лъэпсэ пытэ зэрэщыриІэм ишыхьат хъурэ творческэ лэжьыгьэшІу зэриІэр кьэгущыІэрэ пэпчъ хигъэунэфыкІыгъ. Лирическэ орэдхэр, хорым пае произведениехэр, кІэлэцІыкІухэм афитхыгъэ пьесэхэр, симфоническэ поэмэхэр зэриlэхэр, Чеслав иорэдкъэюкіэ-егъэджэкіэ шапхъэ, хорым Іоф зэрэдэпшІэшт хабзэр, лъэпкъ мэкъэмэ зэфэшъхьафхэм якъэlокlэшіыкіэкіэ нэшэнэ шъхьаіэу ыльытэхэу итворчествэ щигьэунэфыгъэхэм къатегущы агъэх.

ЗэлъашІэрэ шІэныгъэлэжьышхоу, профессорэу А.Н. Соколовам «Памяти жертв Кавказской войны: проблема становления симфонизма» зыфи-Іорэ докладыр къышІыгъ. Музыкант инымкІэ симфонием итхын мэхьанэ зэриІэр, ащкІэ изэчый ыкІуачІэ икъу фэдизэу къызэрэзэlуихырэр Соколовам къыІотагъэх. Андзэрэкъо Чеслав музыкэм илъэгапІэ зыштэгъэ композиторэу, орэдыю Іэпэіасэу, кіэлэегъэджэ дэгъу дэдэу, гум къинэжьырэ артист шІагьоу зэрэщытыр мэфэкІ зэхахьэм щыкІагъэтхъыгъ. ЗэкІэ Іофтхьабзэм хэлэжьагьэхэр псауныгьэкІэ, гьэхъэгъакіэхэмкіэ, насып кіыхьэкІэ Чеслав фэлъэІуагъэх.

НыбжьыкІэхэу, студентхэу зэхахьэм къыщызэlукlэгъагъэхэм Андзэрэкъо Чеслав итворчествэ ыкІи ищыІэныгъэ афэгъэхьыгъэу къиІотыкІын кІэкІхэр къашІыгъэх. ЛъэужышІум зылъищэхэу упчІэ зэфэшъхьафхэр Чеслав итворчествэ епхыгьэу къатыгь, джэуап икъухэри ахэм агъотыгъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет. Сурэтым итыр: мэфэкі зэхахьэр АКъУ-м искусствэхэмкіэ и Институт ихор къы-

Ямэфэк хагъэунэфык ыгъ

Уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм ихэушъхьафыкІыгъэ отдел зызэхащагьэм фэгьэхьыгьэ мэфэкі зэхахьэ бзэджашіэхэм пшъэдэкlыжь ягъэхьыгъэнымкlэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм бэмышІэу щыкІуагь.

БзэджашІэхэм зэрябэныхэрэр гъэлъэ- шъолъыр зэнэкъокъоу «Чтобы помнишыгъэным, хьапс зытелъхэм ыкІи охътэ гъэнэфагъэкІэ аубытыгъэхэм ахэхьэрэ купхэм бзэджэш агъэ зэрамыхьаным фэшІ СССР-м хэгъэгу кіоці ІофхэмкІэ и Министерствэ иунашъокІэ 1990-рэ илъэсым шэкІогъум и 13-м хэушъхьафыкІыгъэ отдел зэхащагъ.

Апэдэдэ мыщ фэдэ отдел зиІэ хъугъэхэр Пермскэ краир, Омскэ, Липецкэ, Свердловскэ, Челябинскэ, Оренбургскэ ыкІи Ленинградскэ хэкухэр арых. Ьзэджашіэхэм пшъэдэкіыжь ягъэхьыгъэнымкІэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм ихэушъхьафыкІыгъэ отделэу «Кондор» зыфиюрэр загьэпсыгьэр 1994-рэ илъэсым шышъхьэІум и 22-р ары ыкІи бэмышІэу ар зызэхащагьэр илъэс 20 зэрэхъугъэр хигъэунэфыкІыгъ.

Лыхъужъныгьэу «Кондорым» икъулыкъушІэхэм зэрахьагъэхэм къакІэлъыкІоу къэралыгъо ыкІи ведомственнэ тын льапІэхэр афагьэшьошагьэх. Ахэм зэу ащыщ 2000-рэ илъэсым къалэу Грознэм къулыкъур щихьызэ мыщ щыфэхыгъэу, Ліыхъужъныгъэм иорден икавалерэу, младшэ лейтенантэу Алексей Саламатиныр.

Мы Ліыхъужъым ыціэкіэ илъэс къэс -еалыхежде ажылы мехешаждеед нымкІэ Федеральнэ къулыкъум и Гъэ-ІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм икъулыкъушІэхэмрэ ветеранхэмрэ азыфагу щэрыонымкіэ ыкіи каратэмкіэ

ли» зыфиlорэр зэхащэ.

Ащ нэмыкізу, хэбзэшіу зэрафэхъугьэу, къыткіэхъухьэрэ лізужхэм яхэгьэгу шІу алъэгьоу пІугьэнхэмкІэ Іофтхьабзэхэр рагъэкІокІых. ХэушъхьафыкІыгьэ отделэу «Кондор» зыфиlорэм икъvлыкъушІэхэм Адыгеим икІэлэеджакІохэм апае ліыхъужъныгъэм идесэ зэхащагъ, къалэм дэт еджапіэхэм якіэлэеджакіохэр зэзыпхыхэрэ дзэ-патриотическэ клубэу «Вертикаль» зыцІэр агъэпсыгъ.

Хэушъхьафыкіыгъэ отделым икъулыкъушІэхэм ямэфэкІыкІэ къафэгушІуагъ бзэджашІэхэм пшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэнымкІэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм кІэрэ Ягъые Рэмэзан ыкІи бзэджае вымынесты и мехеши мехеши мехеши Федеральнэ къулыкъум ипащэу Г. Корниенкэр къазыщыфэгушІорэ телеграммэм къеджагъ.

Ягьые Рэмэзан щытхъу хэлъэу къулыкъур зыхьырэ хэушъхьафык ыгъэ отделым июфышюжем тапэки гъэхъэгъэшіухэр ашіынхэу афэлъэіуагъ. Анахь дэгьоу Іоф зышІэрэ къулыкъушІэхэм ведомственнэ тынхэр ыкІи щытхъу тхылъхэр афигъэшъошагъэх.

> Бзэджашіэхэм пшъэдэкіыжь ягъэхьыгъэнымкІэ Федеральнэ къулыкъум и Гъэюрышіапіэу Адыгэ Республикэм щыІэм ипресс-къулыкъу.

ЬзэджашІэхэм

яІоф аlуагъ

Краснодар краим къыращызэ Адыгеим къащэщтыгъэ синтетическэ наркотикхэмрэ психотропнэ веществохэмрэ яјугъэкіын хэлажьэщтыгъэ бзэджашіэхэр Урысыем щынэгъончъэнымкіэ и Федеральнэ къулыкъу Адыгэ Республикэмк**і**э и Гъэ Іорыш Іапіэ къыхигъэщыгъэх ыкІи хьыкумым ахэм яІоф ыІуагъ.

Республикэм щыщ нэбгыритоу наркотикхэр бэу Шытхьалэ къызщызіэкіэзыгъэхьагъэхэр заvбытыхэ нэvж зэ[.] хэщэгъэ бзэджэшІагъэм нэмыкІэу хэтыгъэхэри къыхагъэщынхэ алъэкІыгъ.

«Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 228-рэ статья ия 2-рэ Іахь диштэу ахэм уголовнэ Іоф къафызэ-Іуахыгъ. НэбгыритІури бзэджэшІагъэ зэрэзэрахьагъэм еуцолІэжьыгъэх ыкІи заухыижьызэ, хьыкумым яІоф щызэхафы зыхъукІэ къафыдеплъынхэу, фэгъэкІотэныгъэхэр къафашІынхэу къыкІэлъэІугъэх», — щыхагъэунэфыкІыгь Урысые Федерацием щынэгьончъэнымкІэ и Федеральнэ къулыкъу Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ ипресс-къулыкъу.

Уголовнэ Іофыр зэхафызэ, хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм зэхэщэгъэ бзэджэшІэ купым хэтыгьэхэр агьэунэфыгъэх. Республикэм щыщ нэбгыритіумэ анэмыкізу наркотикхэр Адыгеим къишэгъэным хэлажьэштыгъэх Краснодар дэс зы нэбгырэрэ Шытхьалэ щыщ нэбгырищрэ.

Мыекъопэ къэлэ хьыкумым иунашъокІэ Адыгеим щыщ нэбгыритІумэ илъэсищ хьапсрэ тазырэу сомэ мин 20 зырызрэ атыралъхьагъ. Ащ нэмыкІ у Краснодар краимкІ Э Шытхьэлэ район хьыкумым иунашъокІэ Шытхьалэ щыщ нэбгыритІумэ илъэси 10 хьапс, бзэджэшІэ купым хэтыгьэ бзылъфыгъэм илъэси 7-рэ мэзи 6-рэ хьапсым дэсынэу атыралъхьагъ.

БзэджэшІагъэхэр зезыхьагъэхэм уголовнэ Іофэу къафызэІуахырэм изэхэфынкІэ фэгъэкІотэныгъэ зиІэ шІыкІэхэр къызфэгьэфедэгьэнхэр Уго ловнэ-процессуальнэ кодексым къыщыдэлъытагъ. Ямысагъэ икъоу еуцолІэжьхэрэм пщыныжьэу арагьэхьыщтыр къафырагъэ ыхын, бзэджэш агъэу зэрахьагьэм, чІэнагьэу арагьэшІыгьэм елъытыгъэу уголовнэуи ахэр агъэпщынэнхэ алъэкІыщт. ГущыІэм пае, уголовнэ Іоф къызфызэІуахыгъэм илъэси 6 хьапс тельхьэгьэн фаеу хэбзэгьэуцугъэм къыщыдэлъытагъэми, хьыкумым илъэси 4 нахьыбэ аш тырилъхьанэу щытэп. Ащ нэмыкізу, уголовнэ Іофыр зэхафызэ пошлинэ атын фаеу зыхъукІэ, къэралыгьом ар ыпшъэ релъхьажьы. Ау, Урысые Федерацием и Уголовнэ-процессуальнэ кодекс ия 317-рэ статья зэритымкіэ, бзэджэшІагьэ зезыхьагьэр имысагьэ икъоу зеуцолізжью нэуж игушыіз епціыжьын. хэбзэухъумакІохэм ариІуагъэхэр зэблихъужьын фитыжьэп.

ШэкІогъум и 20, 2014-рэ илъэс «Адыгэ макь»

ГЪАШІЭР ЫКІИ ЦІЫФЫР

Илъэс пчъагъэхэм къакІоцІ дахэкіэ, шіукіэ сыгу къэкіыжьырэ адыгэ бзылъфыгъэ къызэрыкіоу, сикъоджэ гупсэу Аскъэлае щызэлъашІэщтыгъэ ны ялыеу Гъыщ Айщэт Хьаджмосэ ыпхъур ахэм ащыщыгъ.

Айщэт АскъэлаекІэ апэу къахэпщын ліэкъо шіагьоу, ліэкъо инэу Тыгъужъхэм япхъугъ. Ятэу Хьаджмосэ пхъурэ къорэ иlэхэу, зэпахырэ узэу «емы--еахаши мехеалытшеждае «еlлен гъуси ежьыри 1920-рэ илъэсхэм ныбжьыкІэу ыхьыгъэх. Ахэм ауж Хьаджмосэ ышнахьыкІи, ишъхьэгъуси сабыйхэр къакІэни уз мэхъаджэм илІыкІыгъэх. ЗэшитІумэ къакІэныгъэ сабыйхэм анахьыжъэу ахэтыгъэр илъэс 15 зыныбжьыгъэ Айщэт цІыкІур арыгъэ. Огу нашхъом фэдэу нитІур шхъонтІабзэу, нэпс-пэпс зэкІужьэу, джыри ныбжьыкІэ дэд нахь мышіэми, пкъы псыгьо ищыгьэм къыхэщыщтыгъэ дэхагъэм ыпсэ къызэрэщыущыгъэр. Ау ныбжьыкІэгъу имыфагъэу щыІэныгъэ къиным ибжь хьылъэ кІэуцонэу Айщэт хъугъэ. Ыныбжь емылъытыгъэу Іупкіэу, нэутхэу, гукіэгъушхо хэлъэу, пытагъэ къызыхигъафэмэ, щэІэгъэшхо зыхигъотэжьзэ, къиныгъо чІыпІэ пчъагъэу зэрыфэрэмэ къапхырыкІын, къахэкІыжьын ылъэкІыщтыгъэ. Илъэс 15 гужъыер къызыщытеорэ бгъэгум хьылъэ ин дэд тегъэуагъэу хъугъэр, ыш-ышыпхъу нахьыкІэ цыкіухэу ыуж къикіыхэрэр зыщыгугыщтыгьэхэр Айщэт арыгъэ. Ибэ щыІакІэм кІэуцогъэ Айщэт ыгу афэгъоу ныкъылъфыгъэ цІыкІухэм ренэу запэ-Іуидзэщтыгьэ. Адрэхэри а зыр ары зыщыгугьыщтыгьэхэр.

Унагьоу зэщыкъуагьэм «единоличникыцІэр» къапатхагьэу щытыгь, зы курэ цуипліырэ янэятэмэ къакІэныгъэу яІагъ. Ахэр зыгъэ орыш он икъу фэдизэу ахэтыгъэп. Цу бзаджэу ахэтыгъэр Айщэт ышнахьыкІэу Рэщыдэ ытх къепыджи, тхыкъупшъхьэр зэпиутыгъагъ, Айщэт ащ къинэу пилъэгъогъагъэр къыІотэжь зыхъукІэ, узфимытыжьэу нэпсыр къыпшІуигъакІощтыгъэ. Адрэ ышитюу заом хэкІодагъэхэу, дахэкІэ игукъэкІыжьхэм къахэтэджыкІыжьыщтыгъэхэм ягугъу къышіы зыхъукІэ, ынэпсхэр зэпыу ямыІэу ынэгушъхьэ къечъэхыщтыгьэх.

Ауми, щыІэныгъэр зы чІыпІэ итырэп. Илъэсхэр кІуагъэх, Айщэт ыш-ышыпхъухэу ыпlyгъэхэми зыкъа!этыгъ, ежьыри пшъэшъэ зэкіужь Іэпкіэ-лъапкіэу, идэхагъэкІэ илэгъухэм къахэщэу, пшъэшъэ лъэгъупхъэу къахэуцуагъ.

Ахэтых лэжьэкІо къызэрыкІохэм цыфыгьэ иным ильэгапіэ тетхэу, хьалэлхэу, гукъабзэхэу, гукІэгьушІыхэў, гумэкІылэ-гумызагьэхэў ящыІэныгьэ гьогу гухахьо хагьуатэу къэзык ухэрэр.

Къиным римыкіыгъэ бзылъфыгъ

1930-рэ илъэсхэр зыфэдагъэхэр тинахьыжъхэм дэгъоу къашІэжьы. КоллективизациекІэ зэджэгьэгьэхэ охьтэ быжьутэ къезэрэхьакІым хиубытэгъэ сабыйхэм янэ-ятэхэм къакІэныгьэ цуипліыри кузэкіэтри чылэм ыгъэунэфыгъэ чІыпІэу чэмхэр, мэлхэр, шыхэр, цухэр къызэращалІэщтыгьэхэм рафылІагъэх, колхозым ратыгъэх, Ежьхэми колхозым зыхарагьэтхагь, хэхьагъэх. ЛэжьэкІо унагьом къикІыгьэ пшъэшъэ ныбжыыкІэу Айщэти тутынлэжь бригадэм хэхьагъ, ылъэкІ къымыгъанэу, зышъхьамысыжьэу, зэрэфэлъэкlэу лажьэщтыгьэ. «ІофшІэным насыпыр къыдэкlo» зэраlорэм ишыхьатэу, хъупхъэкІэ зыцІэ Іугъэ Айщэт «стахановцэ» зэнэкъокъухэм ахэлажьэу, пэрытныгъэри колхозэу зыхэхьэгъакІэм къыщыдихэу лажьэщтыгьэ, Хэгъэгум икъэлэ шъхьаlэу Москва ыкІи ВДНХ-м агъакІоуи къыхэкІыгъ. ЫшнахьыкІэхэри ыІорэм блэмыкІхэу, ыгъэдаІохэу, Іофшіэныр шіу аригьэльэгьугьэу псэущтыгъэх.

ЩыІэныгъэм къогъу-къохьэ къокІыбэмэ уакъуещэ, уакъыкъуещыжьы зыфајуагьэр Айщэт ышъхьэкІэ ымыушэтыгъэу щытыгьэп. Пшъэшъэ хъупхъэм пэсэ дэдэу инасып къычІэкІы, унагьо ихьанэу мэхъу. ПсэогъукІэ хэзыхыгьэу, шъхьэгьусэ къыфэхъугъагъэр Емыжэ лакъом шыщэу, кІэлэ ныбжьыкІэу Хьисэр арыгъэ. Хьисэр кІэлэ гъэсагъэу щытыгъ, а лъэхъаным Совет тхьаматэу Аскъэлае шагъэнэфэгъагъ. НыбжьыкІитІур шІульэгьу къабзэм зэфищагьэхэу зэдэпсэущтыгьэх, ау янасып бэрэ зэхэлъыгъэп, Іудэнэ мэхэ кlэкlэу псынкlэу зэпычыгьэ хъугьагьэ. Сабыиту (шьаорэ пшьашъэрэ) зэдагьотыгьэу зэдапіузэ, хэбзакіэм иіофышіэу зэрэхъугьэм къыхэкІэу, Емыжэ Хьисэр иунэгьо дахэ къызэренэкІышъ, еджакІо къалэм агъакІо. Ар еджакІо къэтыфэ пщыкъопщыпхъумэ Айщэт щыхьагъу къашІы, гущыІэ гуаохэр раю, «ощ фэдэп тэ тшы шъхьэгъусэкІэ ифэшъуашэр, ежь фэдэу еджагъэу, гъэсагъэу къедгъэщэщт» alo зыхъукІэ, уныбжьыкІэмэ ушъхьэкІоштапхэба, унагьор къебгынэ, ышымэ адэжь къегъэзэжьы. Бэ темышІэу сабыеу къырамытыжьыщтыгъэхэр мэфыкъох: пшъэшъэжъыер сымаджэ мэхъушъ. игъонэмысэу шъогъазэм еліыкіы, шъэожъыери, кІэлэ джэгумэ ахэтэу шъобж къырахи, бэ къымыгъашІэу идунай ыхъожьыгь. Ащ фэдиз гугъушхор къызыфыкъокІыгьэ Айщэт ильфыгьэхэу зигьонэмыс хъугьэхэм агъэгужъыягьэу, ягугъу хэмыкіэу, щымыгъупшэхэзэ, джыри зы ушэтыпІэ ин щыІэныгъэм кънтырещэ. Псэогъу фэхъугъэгьэ Гъыщ Мосэрэ ежьыррэ унагъо зэдашІэнэу рагъэжьагь, бэ темышІэуи, зэкІэлъыкІохэу сабыитІу зэдагьотыгь. Нахыжжээу Юрэ илъэсищ, Азмэт цІыкІур илъэс хъугъэ къодыеу Мосэ Хэгъэгу зэошхом имашіоу зэкіэнагьэм

Ыгу къафэгъупэзэ къызэренэкіых ихэгьэгу, ихэку, ичіыгу, ичылэ гупсэ, иунэгьо дахэ, ишъхьэгъусэу сабый цІыкІуитІур къызылъэхинагъэхэр ІэкІыб егъэшІэрэу къешІых. Аскъэлае нэбгыри 153-у дэкІи заом хэкІодагьэхэм ежьыри зыкІэ ащыщэу, ихэгьэгушхо къыухъумэзэ заом зэрэфэхыгъэм икъэбар гомыlу зэрыт тхьэпэ къопищыр гуих-псэхэхэу Айщэт къыфагъэхьыжьы.

Адыгэхэм аlуагьэу мышъыпкъэ щыІэп: «Гугъубэр гуубэжь» зэраюу, гугъум зыщимыухьэрэ адыгэ бзылъфыгъэ къызэрыкІом зэо мэхъаджэр ищагу къыдауи, ишъхьэгъусэ дихыгь.

Сабый ціыкіуитіур емышіэшІумышІэхэу изэкъуабзэу къы-

лъэхэнагъэх. Ежьыри шъузэбэ ІэнатІэм ныбжыйкІэ дэдэу Іууцуагьэу хъугьэ. ГукІодыгьо чІыпІабэми арыфэу Айщэт къыхэкІыгь, ау къызэтеуцощтыгьэп, къетІысэхыщтыгъэп. ЗэкІэмэ анахь игугъугъэр исабыитоу зятэ ижьаушхо зытекІыгъэхэр ары, ахэр алъэ зэрэтыригъэуцощтым иамал чэщи мафи зэгупшысэу ыгу имыкІыщтыгьэр. Къиныгъуабэмэ зыкъязымыгъэуфэгьэ бзылъфыгьэ къызэрыкІом пытэгъэ ин, щэІэгъэшхо къызхигъафэзэ, «шы ихьылъэ бзылъфыгъэм лъэханэ» адыгэмэ зэраlуагьэр къыгьэшъыпкъэжьзэ лэжьагъэ, псэугъэ. Зыфэпсэугьэ лъфыгъитІури, сыд икъинми, щыІэныгьэ гьогу шІагьо тыригьэуцуагъэх, цІыфыгъэ инрэ гукІэгъушхорэ ахилъхьагъ, якъоджэгъухэм шІу аригъэлъэгъугъэх.

Къызщыхъугъэу, зыщыпсэугъэ къуаджэм Айщэт игъашІэм щылэжьагь. Іофшіэн зэхэдз ышіыщтыгъэп, псынкlагъэп Іофшlэнэу ыгъэцакІэщтыгъэхэри. Колхоз псаоу чылэшхом щызэхэщагьэм мымакІ у районым, краим къарыкlыхэти, хьэкlэшхохэр къыфакІощтыгъэх. Ары пэпчъ апэу тхьаматэхэр зэлъэІущтыгъэхэр Айщэт арыгъэ. Ежьыри зэрилъэкІэу Іанэр къыгъэхьазырыщтыгъ, къымыгъэукІытэжьхэу хьакІэхэр аригъэхьакІэщтыгъэх.

Аскъэлае итыгъэкъохьэпІэ лъэныкъокІэ колхозым ихьамэ ыпэшъхьэ дэдэм пхъэ хьамбар унэу щытыгъэр Айщэт ихьалыгъугъэжъапІэщтыгъ. Синэнэжъ дэжь сызыкокіэ слъэгъущтыгьэ мафэрэ хьэблэ кІэлэціыкІухэр ащ зэрэlулъадэхэрэр, ежьыри къафэчэфэу хьалыгъу гъэжъэгъэ стырэу апэу хьакум къырихырэр кІэлэцІыкІумэ къызэрафигощыштыгьэр. Зэрэколхозэу ашхышт хьалыгъур мэкlагъэп, тlогъэжъэгъу, щэгъэжъэгъухэр емызэщыжьэу хьакушхом къырихыжьыщтыгь. Айщэт губжыгьэу е гущыІэ дыс горэ кІэлэцІыкІумэ къариЈуагъэу зэхэтхыщтыгъэп. Сэ зэкІэмэ анахьышІу селъэгьоу къысшІуигьэшІыщтыгь, адрэхэри ащ фэдагъэх. ЦІыфыпсэм ишхэпсыгь Гъыщ Айщэт, ары икъоджэгъухэми зышІэщтыгъэхэми джы къызнэсыгъэми игугъу дахэкІэ зыкІашІыжьырэри. Ыгуи, ыпси етыгъэу колхозым елъэкІыфэ фэлэжьагь, ащ дыкІыгьоу ыкъохэу ыпсэ зыфигьэтІыльынэу хьазырыгъэм яунагъохэри, ясабыйхэри адипІугьэх, адилэжьыгьэх, адигьэсагьэх. КъуитІурэ ныситІурэ зэригъэзэгъхэу, зэдигъэлажьэхэу, зэдигъэпсэухэу илъэс 12-рэ зэхигъэсынхэр гощэ Іушыжъыем фэлъэкІыгъ. Къохэм ясабыибгъу якушъэхэр ыгъэхъыенхэу ина-СЫПИ КЪЫХЬЫГЪ.

Айщэт ыкъо нахыжъэу Юрэ непэ зы лІы икъугъэу Аскъэлае иунагъокІэ щэпсэу. Къоджэ чІыпІэ коим и Совет егъашіэм Іоф щишіагъ, ціыфмэ ишІуагьэ зэраригьэкІыщтымкІэ къогъанэ ымышІэу лэжьагъэ.

Ишъхьэгьусэу Зоерэ ежьыррэ сабый дахэу яІэхэр ежьмэ япэсыгьэ шъыпкъэх

Ыкъо нахыжну Азмэти еджэн vжым колхозым шылэжьагь lэнэтІэ зэфэшъхьафхэр ыгъэцакІэзэ. Нэужым иунагьуи игьусэу Мыекъуапэ зыкъегъэзэжьы, иІофшІэни щыпыдзагьэу мэлажьэ. ГухэкІ нахь мышІэми, ишъхьэгъусэу Зое щымыІэжьми, ежь унагьор дахэу зэрещэ, икъорэлъф-пхъорэлъфмэ игуапэу адэлажьэ, епіух, егъасэх.

Гъыщ Айщэт къызытхэмытыжьым охътэ дэхэкlае тешlагь. 1983-рэ илъэсым итыгъэгъэзэ мазэ идунай ыухыгь, ау ежь мылІэгъахэм фэдэу аскъэлаехэм шіукіэ, дахэкіэ агу илъ, игугъуи джы къызнэсыгъэми ашІы. Сэри сисабыигьо игукъэкіыжьмэ пкіыхьэпіэ дахэу а бзылъфыгъэ ялыер ахэт. Хэмыкіокіэжьын лъэгьо шіагьо щы-Іэныгъэ мыпсынкІагъом щыпхырызыщыгъэ ны ялыем мыкloдыжьын саугьэт ежь-ежьырэу, игугъу шіукіэ, дахэкіэ рашіыжьынэу псаоу дунаим тетзэ зыфигъэуцужьыгъ. Дунаишхом щилэжьыгъэ рызыкъымкІэ, ІушъэбагъэмкІэ Гъыщ Айщэт илъфыгьэхэм ыкІи зышІэштыгьэ цІыфыбэмэ агумэ къарынагъ.

ПХЪЭЧЭЕШІЭ Мэлайчэт.

АКъУ-м и офыш і. кіэлэегъэджэ Іофшіэным ивете-

ТКЪОШ РЕСПУБЛИКЭР

Анахь дэгъухэм **ахалъытагъ**

сые Федерацием изаслуженнэ врач, Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм иклиническэ сымэджэщ ихирургическэ отделениеу пэпкъ-нэпкъ къупшъхьэхэм зыщя азэхэрэм ипащ, про-

«Илъэсым ианахь врач дэгъу» зыфиюрэ Урысые зэнэкъокъоу мы ипъэсым зэхашэгьагьэм ар хэлэжьагь ыкІи ыцІэ аригьэ-Іуагь. Зэнэкъокъум текІоныгъэр къыщыдэзыхыгъэхэм бэмышlэу Москва, концертхэр къызыщатырэ гупчэу «Россия» зыфиІорэм, шІухьафтынхэр къащара-

Мустэфэе Мыхьамэд Уры- тыжьыгьэх, агьэшІуагьэх. Шъольыр зэфэшъхьафхэм къарыкІыгъэ врачхэм адыгэ кІалэ зэрахэтыгъэм тегъэгушІо, иІэпэІэсагъэкІэ къызэрэхагъэщыгъэм тырэгушхо.

Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ иминистрэу В. Скворцовам къызэриІуагъэмкІэ, гъэ къэс зэнэкъокъум зеушъомбгъу, ащ мыгъэ Урысыем ишъолъыр зэфэшъхьафхэм къарыкІыгъэхэу нэбгыри 123-рэ хэлэжьагъ. Анахь дэгъухэр къыхахынхэм пае врачхэм шІэныгъэ куухэу аlэкlэлъхэм нэмыкlэу, ахэм

ціыфхэр ыкіи яіофшіэгъухэр къызэрафыщытхэр, сымаджэм зэрэдэзекІохэрэр, цІыфыгъэу ахэлъыр ыкІи ясэнэхьат шІулъэгьоу фыряІэр къызэрэдалъытагъэхэр министрэм къыlуагъэх.

Темыр Кавказым ишъолъырхэм Іоф ащызышІэрэ врачхэм ащыщэу Мыхьамэд закъор ары зэнэкъокъум хэлэжьагъэр. Ащ къыщыхагъэщыгъэхэм дипломхэмрэ ахъщэ шІухьафтынхэмрэ къаратыжьыгьэх. Ахэм профессорэу М. Мустэфаери ахэт. Аферым!

(Тикорр.).

«Адыгэ макь» ШэкІогъум и 20, 2014-рэ илъэс

Узыфэныкъор огъоты пшошыми,

ащ лыеу хэлъыр

хэпхыныр псынкІэп

(КъызыкІэлъыкІорэр шэкюгъум и 19-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

р тшІошъ зыгъэхъурэр ныбжыкіитіур яшіульэгьу фэші ащ нахь икіыпіэнчъэ ин зэрифагъэхэр ары: зым адрэр епхыгъ, зым адрэр къыпкъырэкІы, а зэкъодзапІэр зэкъопхын озыгъэлъэкІын амал къэзымытрэ зэкъодзапІ — хэкІыпіэу иіэр зы — ныбжьыкіэхэр щыІэныгъэу къызыгурымыІуагъэхэу, зымыштагъэхэм хэкІыжьынхэр ары. Ары шъхьаем, унэгъуитІур ныбжьи зыхэмыкІыжьынхэ трагедие ащ хидзагъэх.

Тхэрэ пстэури зэрэмы Шек-

спирхэр сэ дэгъоу сэшІэ, ау етІани сшІошъ мэхъу: шІулъэгъум ехьылІагъэу (гур ыгъэсысэу, лъапсэр кІиутэу) птхы пшІоигъомэ, Шекспир, е Омар Хайям санэ уадешъоу гъашІэр адэбгьэшІагьэу, ахэм атхыгьэм фэдэ горэ ори птхынэу укІэнэцІызэ утхэн фае. Нахыбэрэм мары зэрэхъурэр: романым шІульэгъу хэмытмэ, романэп ныІа (ар зышІокъабыл тхакІохэри щыІэх), къэбарым шІулъэгъур лъапсэ фешІы, ныбжьыкІэхэр шІу зэрэльэгьухэу авторым къею е зым елъэгъу, адрэм къылъэгъужьрэп; нахьыбэрэмкіэ а шіульэгьур мэкъэ нэкІ хьазырэу тхакІом ыІупэ-бзэгупэ къыІонэжьы, гур хэгъэкІи, Іушъхьэми нэсырэп, бзэгучІэм еутэкІышъ, къегъэзэжьы, лъэтэ-пкlатэзэ, жэм къыдэзыжьышъ, щымыІэгъахэ фэдэу жьым хэкІодэжьы. «Хьау, ар щыІ», еІошъ, авторым тхьэлъанэ ешІы, «ащ фэдэ Іаджи слъэгъугъэ», elo ащ, щэгъупшэжьы авторым ылъэгъурэмрэ тхылъеджэм тхылъ тхьапэм тыригъуатэрэмрэ бэу зэрэзэтекІырэр. О плъэгъурэр, о зэхапшІэрэр, пшІошъ хъурэр тхылъеджэм ебгъэлъэгъун, зэхебгьэшІэн, ышІошъ бгьэхъун плъэкІыным ІэпэІэсэныгъэ гъэнэфагъэ ищык агъ. Ар хэмылъэу, хьаулыеу Сэфэр мэлажьэ сэ сюрэп, зыщегугъурэм къыхэщэу къыдэхъу, тІэкІу шхомлакІэр къызэрегъэлалэу, «шыхэр мачъэх» (сюжетыр льэкlуатэ), ау «жъгъау-жъгъаур» нахь макіэу (гупшысэр, гушъхьэ машІор) зэхэохы. Зарини Анцокъуи язэрэгъэхьырэ щыІэп, къадэхъункІэ ашІэмэ, гъогу пхэнджкІэ «рекІокІынхэ» алъэкіыщт, мыр ятепль пшіошіызэ, нэмыкі теплъэ яізу къычіэкіы, мыр якъабыл пшюшызэ, якъабыл къэб нэкіэу къычіэкіы. Урысмэ «хамелеон» paloy хьамплъыжь лъэпкъ горэ щыІ, шъо техьэ-текІэу: фаемэ, плъыжьы зешІы, фаемэ, шхъуантІэ, шъончъэ шъыпкъэуи зишІын ылъэкІыщт... КІо, «узэрэтаф», ары шъхьаем, искусствам «узэрэтафэр» ыштэрэп — птхырэм итеплъи ибзыпхъи нафэхэу, ыбзи (хэт пэпчъ, авторри зэрягъусэу), уедэlумэ, ижабзэкlэ пшІэжьэу, итеплъэкІэ чыжьэу къэлъагъомэ, хэушъхьафыкІыгъэу, ухимыгъэукъоу. Сэфэр хъулъфыгъэу къытхыхэрэр «плІэІу шъомбгьо, бгы псыгьох», бзылъфыгъэхэр (ыгу рехьымэ) «нэ шхъуанті», «уашъом фэд», кІо, ари хъун, жэрыІо усэнми ащ фэдэ шэнхэр хэлъых; жабзэм июф зэкіэмэ анахь юфэу Пэнэшъу Сэфэр иІэкІэ сенэгуе — авторым ижабз зэкІэми аlулъыр (ар статья шъхьаф, ау мыщ дэжьми ащ тІэкІу сыкъытегущыІэн фаеу сэлъытэ).

Къалэм къыщыхъуи, щапІугъэ пшъашъэр зэрэгущыІэрэм шъуеплъ зэ (къалэм дэс адыгэ пшъашъэхэр зэкІэ дэи сэ сІорэп, къуаджэхэми пшъэшъэ дэй адэмылъэгъонэу щытэп): «Джыри зэ къэуушыхьатыжьыгъ адыгэ къуаджэ къыщыхъугъэ, щапіугьэ пшъашъэу узэрэщытыр (Мир ары зыІорэр, зэри-Іорэр къуаджэм къикІи, ядэжь къэкІогъэ Заринэу янэшыпхъум ыпхъур ары — **К. Щ.**)... Сыоплъымэ, упшъэшъэ къежьэгъэкІэ дэхэ дэд, ащ укъыщигъэзыягъэми (аужырэ гущыІэр Сэфэр игероибэхэм къаlоу къыхэкІы, художественнэ текстым къемыкјурэ шјагъоми), псэлъыхъо пае укъэнэщтэп. КІалэхэм уяубзэу зашІобгъэшІыжьхэ хъущтэп, ежьхэр къызэбгъэубзэнхэ фае» — Мирэ идунэе лъэгъукІэп зыфатІорэр, ащ узэхъопсэн хэлъэп («Гум хапкІэрэр хэкІыжьырэп»), ыныбэрэ ы...рэ щэхъу зымылъэгъурэмэ ащыщ, шІульэгъуныгъ зыфэпІощтыр къыридзахэрэп: «ТхакІохэм ятхылъхэм къызэгьорэп, дгьэшІагьорэри тымыштэрэри нэфэшъхьаф — къызэ-

ригорэ гущыгэхэр, жабзэу ащ

О плъэгъурэр, о зэхапшІэрэр, пшІошъ хъурэр тхылъеджэм ебгъэлъэгъун, зэхебгъэшІэн, ышІошъ бгъэхъун

джэм ышІэн ылъэкІыщтэп, ежь ыбзэкІэ мэгущыІэхэми гу лъи-

тэрэп. Пэнэшъу Сэфэр авто-

рым игущыlэу зэрищэрэмрэ,

геройхэм къаlохэрэмрэ, къы-

зэраІорэмрэ зэпищэчмэ, къы-

гурыюнкіэ сенэгуе зэтекіыныгъэшхо зэрямыІэр. ГущыІэ къэ-

Іогъуаехэм уафэсакъын фае,

анахьэу геройхэр зэрэзэдэгу-

щыІэхэрэр къэптхы зыхъукІэ (диалогыр ары зыфасІорэр):

цІыфым ыгу щышІэрэ-щыхъэ-

рэм елъытыгъ гущыІэу къыІо-

хэрэр — Пэнэшъу Сэфэр ыт-

хыхэрэм мэшІо тхъуабзэр къа-

пихэу хъугъэ-шІэгъабэ ахэт, зыр

ыухыгъэн фаеп джыри пІозэ,

нэфэшъхьаф хъугъэ-шІагъэм де-

ублэ, ащ «ащылэжьэрэ» ге-

ройхэр цІыф зыбгырыу шэных

плъэкІыным ІэпэІэсэныгъэ гъэнэфагъэ ищыкІагъ.

авторым Іуилъхьагъэр ары. Ащ фэдэ къабзэу мэгущыІэ Зарини: «Анцокъу, сыкъыодэІушъ, усшІэжьрэп. ЦІыф еджагъэу, гъэсагъэу узэрэщытыр хьаулый. КъыбгурыІон фаеба, сыадыг оюкіэ, цивилизациеу мафэ къэс дунаим нахь зыщызыушъомбгъурэм уlэкlэкlын зэрэмылъэкІыщтыр. Ар зыфэдэр ошlа? Псыубытыпlэшхом дамбэу Іутыгъэр къы Іуитхъуи псыорышхоу къежьагъэр къызэтебгъэуцощтэу поу упэуцужьыныр ары. Зэ Мыекъуапэ дахьи зыщыплъыхь, адыгэ пшъашъэхэу урамым тетхэм, еджэпІэшхоу ащ дэтхэм къачІэкІыхэрэм ахэплъыхь. ЕтІанэ къэпшІэщт адыгэ шэн-хэбзэ дахэхэу адыгэмэ ахэлъыгъэхэу зыфапІохэрэм ащыщ къэнэжьыгьэмэ». Мы гупшысэм шъыпкъэ хэлъ-хэмыльым сытегущыІэрэп, ильэс 50-м къехъугъэу Мыекъуапэ сыщэпсэу, джа Заринэ зыфиІорэ «адыгэ пшъашъэхэр» есэгъаджэх, Іаджи слъэгъугъэ (дахи, хъуни, мыхъуни), зыфасІорэр гущыІзу ахэр къызэрэІуагъэхэр ары, ахэр Анцокъо къы уагъэми, ежь авторым игущыІэхэми

(шэн псынкІэхэри бэ), къин зылъэгъурэри (авторым къызэриІорэмкІэ) макІэп, «зыпхырыкlыхэрэри» Іоф къызэрыкlоп, ау гущыІэхэ зыхъукІэ (анахьэу зэнэкъокъу зыкоцилъ диалогхэр ары), анахь гущыІэ кІыхьэу щыІэр агъэфедэзэ, абзэгу зэшІуанэзэ (ари шІыкІэу чІыпІэ горэм щыбгъэфедэныр емыкІоп), гущыІэр зэпырагъазэмэ, зэрагъэзэкІызэ, мэгущыІэх. Мыстхъэ ціынэм машіо рызэкіэбгъэнэныр зэрэмыпсынкІэр Сэфэр боу дэгъоу ешІэ (мыстхъэм шюмык хэкырэп, шІомыкІыр зыхашІыкІырэр чъыгай, ари дэгъоу езыгъэшІэн лъэхъанэ Сэфэр икІэлэгъум рихьыліагь — «Шіульэгьумрэ шюмыкымрэ»). Заринэ сымаджэ фэдэу зишІи («Гум хапкіэрэр хэкіыжьырэп»), Анцокъо ыпашъхьэ зыкъыригъэфагъ, кlалэр «lаплl-къорэгъэу» ышІыжьзэ, Джэнэт ылъэгъугъ, Анцокъо къы Іорэм пымылъэу, мары ащ къы орэр (куоным ычіыпіэкіэ): «— Къапіоуй зэхэ-сэмыгъэх, — Анцокъо игущы-Іэхэр ышІошъ зэрэмыхъугъэхэр Джэнэт къыхэщыгъ. — Шагъоба адэ ащ фэдэу Заринэ иІоф дэи къызщыхъугъэм о урихьылІэнэу зэрэхъугъэр. Заринэ зыкъысІуигъакІи къыси-Іуагьэр зэрэшъыпкъэр джы къэуушыхьатыжьыгъ.

Сыда къыуиІуагъэр?

— КъысиІуагъэр пшІагъэм узэремыуцолІэжьыщтыр, ушъхьагьухэр къызэрэбгьотыщтхэр ары.

— ПшІошъ гъэхъу, Джэнэт, пцІы къызэрэпфэсымыусыгьэр, мэгуlэ Анцокъо пшъашъэм цыхьэ къызфыригъэшІымэ шІоигъоу.

- Адэ шъыпкъэмэ, ащ игугъу джынэс сыдэу къысфэмышІыгъа? — Джэнэт ыгу риубытагъэм текІыщтыгъэп. — Сэ къыосымыІуагъэмэ джыри ар сшІоуушъэфыщтыгъ. Ащ къикІырэр къызгурымыюу сыхьакъмэкъэу укъысэплъа?

 Ари боу къыосіон, осэіокіэ пшІошъ мыхъуным, джы къызэрэпщыхъугъэм фэдэу лажьэ симыІэу сыбгъэмысэным сытещыныхьэти ары. Заринэ къыуиютьэ шъыпкъэр сэ сшіэрэп, ау ар къыбдэгущы агъэу зэрэпіуагъэм гуцафэ сигьэшіыгьэ. Зи имылажьэу зыкъишіыгъэнкіи мэхъу. Нафэ лъэбгъу къыуидзыным ар зэрэфэхьазырыр, тызэшіуигъэкіодыным зэрешэрэр. Ащ ишыхьатых ыпэкІэ письмэу къысфитхыгъагъэу зигугъу къыпфэсшіыгъагъэхэр. Ащ ыюрэр пшюшъ мэхъу, сэ уасіорэр птхьакіумэ ибгъэхьанэу уфаеп.

А гущы Іэхэм Джэнэт ыгу джэнджэш къырагъэхьагъ, ау а чІыпІэм ащ еуцолІэжьышъугъэп. Зэрэригъэжьагъэм тетэу зэкlакІо иІагьэп.

 Анцокъу, ащкІэ дао пфэсшІэу арэп, — ыІуагъ Джэнэт, - сыд пае сэ шІу сымылъэгъурэ, нэмыкі плъэгъурэ піоу хэти бгъэмысэн плъэкІыщтэп, ау сыгу хэкІырэр лІыгъэ къызхэбгъафэу Заринэ джыри шІу зэрэплъэгъурэм узэремыуцоліэжьырэр ары».

Джэнэт чэщ мычъые рихи, зегупшысэжьым, къыгурыІуагь зэрэхэукъуагъэр, Анцокъо ыдэжь къызэкlом, pelo:

«— Шъыпкъэр къыосіон, Анцокъу, Заринэ фэгъэхьыгъэу слъэгъугъэм, ежь къысиlуагъэхэм сыдахьыхи, теубытагъэ сшІыгъагъэ сыд фэдизэу сэркІэ къин хъущтми, узщызгъэгъупшэжьынэу, ау ар сфэлъэкІыщтэп. Зысыушэтыжьыгъ. Сшюшъ къэхъугъ ар сиамал **къызэримыхьыщтыр.** Арыни фае хъугъэ-шІагъэхэм икІэрыкІэу сахэзыгьэгупшысыхьажьыгьэр. Слъэгъугъапэм шъхьакІоу сигъэшІыгъэм Заринэ игущыІэхэр, зыуухыижьыным пае ушъхьагъухэм уалъыхъоу сапашъхьэ укъитІысхьащтэу, пшъэшъэ пэгагъэ, намыс симыІэу зэриІуагъэм сыдахьыхи, пкІэнчъэкІэ узгъэмысагъ. ЫпэкІэ хъугъагъэхэу къысэпіотэжьыгъэхэм сызахэгупшысыхьажьым, сшюшъ къэхъугъ Заринэ ащ фэдэ ышІэн зэрилъэкІыщтыр. Арышъ, сыольэІу лажьэ уимыІэу угу сыкъызэрэхэуlуагъэр къысфэбгъэгъунэу. Зыгорэ зэфэтымыгьэгьоу зэхэтхырэ, тлъэгьурэ пстэур тІапэ етщэкІы зыхъукіэ, тызэшіокіодыным тыфищэн зэрилъэк Іыщтыр тщыгъупшэ хъущтэп». Ащ джэуап ретыжьы кlалэм:

«— Джэнэт, сапэ ухъугъ нахь, сэри а дэдэр къыосюнэу ары уадэжь сыкъызкІэкІуагъэр, ыІуагь Анцокъо. — КъэпІуагьэр щыгъэзыегъуаеу шъыпкъэ, ау орырэ сэрырэ зызэрэзэфэдгьэгусагъэмкІэ о уизакъоу умысэу слъытэрэп, сэ симысагьэу ащ хэлъыр зыдэсэшІэжьы. Арышъ, сэри сыолъэlу угу сыкъызэрэхэvlvагъэр къысфэбгъэгъунэу». Мыщ фэдэ диалогым машІор зэкІигъэнэн ылъэкІынэу жьы кІэтэп, мыстхъэ пхъэцІынэми иегъэшхо къэкІо (зыкІэзгъэтхъыгьэ гущыІэхэм шъуяплъ).

энэшъу Сэфэр гьэхъагьэ тилитературэ щыриі, адыгэ щыІэныгъэр ешІэ, непэрэ Іоф инхэр къеіэтых — кіэкіэу къэпІон хъумэ, лъэпкъым филэжьырэр макІэп. Ащ сэ сшъхьэкІэ сегьэгушІо, шІуагьэу итхылъхэм ахэслъагъорэр кІэзгъэтхъызэ, фэстхыгъэри макІэп. ЩыкІагьэу ытхыхэрэм ахэлъыри (шІуагъэу ахэлъым епхыгъэу, готэу) зэп, тІоп. Ащ непэ тынаІэ анахьэу атетыдзэныр игьоу тлъэгьугьэ, нэмыкІэп, ыгу хэзгъэкІынэу, згъэцІыкІунэу гухэлъ сиlагъэп, ар къыгурыlонэу сыщэгугъы.

Пэнэшъу Сэфэр гъэхъагъэ тилитературэ щыриІ, адыгэ щыІэныгъэр ешІэ, непэрэ Іоф инхэр къеІэтых —

кІэкІэу къэпІон хъумэ, лъэпкъым филэжьырэр макІэп.

ращаюрэм фэдэу егъаши щымыгъупшэжьыщт, хьадрыхэ зыдихьыжьыщт шІульэгъуныгъэ кІалэм е пшъашъэм ышІыгъэу къызэратхырэр пшІошъ мэхъун фае (гъэсэпэтхыдэ къыфеджэ ар Заринэ). ЩыІэп ащ фэдэ шІульэгьуныгьэ. Ар адыгэ гущы-Іэжъэу «кІэщыгъор икІи, зэрэукІыр къихьагъ» зыфиІорэм къеушыхьаты. ШІулъэгъуныгъэ зыщыІэр кІалэмрэ пшъашъэмрэ зэпэльыфэхэ, пІэм зэдыхэльыным кіэхъопсыфэхэ нэс ныіэп. А стырыгъо-кІэщыгъор зытекІырэм шіульэгьуныгьэри мэкіодыжьы». Мирэ, щыІэныгъэм хэкІодэгьэ, осэнчьэ зиІэ хъугьэ шъхьэмылъытэжьым а гупшысэр къызэриІорэр тэ дгъэшІапшІэщтыгьэп, къэзыІорэр къымыІуагъэмэ.

ыф пэпчъ жэбзэ шъхьаф | lулъ, къэlуакlэ горэ къахэщэу егъэфедэ — лъэпкъым епхыгьэу, шэным епхыгьэу, темперамент зыфаюрэм къыкіэрыкІэу — Сэфэр игеройхэм, хэз шІагьо афэмыхьоу, яжэбзэгущы акіэ зэфэдэ, литературэм ымыштахэрэмэ ар апэ щылъ. Авторым игущыІэ хэмыкіуакізу адрэмэ къаіорэ щыіэп, авторым къы вере в существа информация в существа в сущ рэмрэ амал имыІэу адрэмэ апэ къешъых. ГухэкІ нахь мышІэми, авторым ащ гу лъитэрэп, игеройхэм афэгъэхьыгъэу авторым ышІэрэм фэдиз, сыдэущтэу пшІыгъэкІи, тхылъе-

ЩЭШІЭ Казбек.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэ ехьыліагъ» зыфиіорэм ия 3-рэ статья зэхъокіыныгъэ фэшіыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым чъэпыогъум и 22-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэ ехьыліагъ» зыфиюорэм ия 3-рэ статья зэхьокыныгъэ фэшІыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ илъэсым бэдзэогъум и 6-м аштагъэу N 102-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ ехьылагъ» зыфиюрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгьэуцугьэ зэхэугьоягьэхэр, 2007, N 7; 2010, N 8; 2011, N 11; 2013, N 5, 7, 11, 12) ия 3-рэ статья зэхъокІыныгъэ фэшІыгьэнэу, я 2-рэ Іахьым пунктхэу 10¹ — 10³ хэгъэхъогъэнэу ыкІи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«101) терроризмэм Адыгэ Республикэм щыпэу-

цужьыгъэнымкіэ къэралыгъо политикэр зэрэпхыращырэм ынаІэ тырегъэты;

10²) терроризмэм пэуцужьыгъэнымкіэ, ащ нахь макі у тхьамыкіагьохэр къыздихьынхэмкі э ыкіи ащ икІэуххэр дэгъэзыжынгынхэмкІэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм яІофшІэн зэрэзэхашэштыр егъэнафэ:

10³) 2006-рэ илъэсым гъэтхапэм и 6-м аштэгъэ Федеральнэ законэv N 35-р зытетэv «Терроризмэм пэуцужьыгъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм ия 5-рэ статья ия 4-рэ Іахь диштэу гъэцэкІэкІо хабзэм ифедеральнэ къулык]ухэм ячІыпІэ органхэм, Адыгэ Республикэм икъэралыгьо хабзэ икъулыкъухэм ялІыкІохэр ыкІи нэмыкІхэр зыхэхьэрэ органэу Урысые Федерацием и Президент иунашъокІэ зэхащагъэм иІофшІэн зэрегъакІо.».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, чъэпыогъум и 29-рэ, 2014-рэ илъэс N 334

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ехьыліагъ» зыфиіорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым чьэпыогьум и 22-м ыштагь

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ехьыліагъ» зыфиіорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1996-рэ илъэсым чъэпыогъум и 1-м аштагъэу N 24-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ехьылІагь» зыфијорэм (Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет Хасэм и Ведомостьхэр, 1996, N 8; Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2001, N 5; 2002, N 5; 2003, N 1; 2005, N 3; 2010, N 7, 8, 12; 2012, N 4; 2013, N 11) мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:

- 1) я 5-рэ статьям иа 1-рэ Іахь:
- а) ия 3-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнэу:
- «3) Адыгэ Республикэм изаконхэм адиштэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку зэрегъакІо, джащ фэдэу федеральнэ законхэм ыкІи Урысые Федерацием инэмык! шэпхъэ правовой актхэм адиштэу федеральнэ мылъкоу Адыгэ Республикэм ыгъэ ІорышІэнэу ратыгьэр зэрегьакІо;»;
- б) я 6 8-рэ пунктхэр хэгъэхъогъэнхэу ыкlи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:
- 6) иполномочиехэм ашъхьэдэмык эл тээпкъэу къызыхэкІыгъэхэм, бзэу аІулъым, динэу алэжьырэм едмехестинитиф едефее мехфиlр уестинистимк шъхьафитыныгъэрэ ягьэгъотыгьэнхэм, яфедэхэм якъэухъумэн япхыгъэ къэралыгъо гарантиехэр къыдэлъытэгъэнхэмкіэ; лъэпкъэу къызыхэкіыгъэхэм, бзэу аlулъым, социальнэ купэу зыхахьэхэрэм, диным фыщытыкІзу фыряІзм епхыгьзу цІыфхэр зэхэдз амышіынхэмкіэ, ахэм яфитыныгьэхэм къакіырамыгьэчынымкІэ; Урысые Федерацием илъэпкъхэу Адыгэ Республикэм исхэм якультурэ байныгъэ, абзэхэр къызэтегь энхэмкіэ ыкіи хэхьоныгь эягьэшІыгъэнымкІэ; зипчъагъэкІэ макІэ хъурэ лъэпкъхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкlэ; республикэм къэкошыжьхэрэр социальнэ, культурэ шыlакlэм хэгъэгъозэжьыгъэнхэмкІэ; лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр къэмыгъэхъугъэнхэмкІэ ыкІи лъэпкъ. дин зэгурыІоныгъэ щыІэнымкІэ амалхэр зэрехьэх;
- 7) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ инэмык гъэцэкІэкІо къулыкъухэр зэхещэх;
- 8) фитыныгьэ и чыпіэ зыгьэюрышіэжынымкіэ къулыкъум, чіыпіэ зыгъэіорышіэжьыпіэм щыхадзыгъэм е нэмыкізу Іоф щызышізрэм игьо фильэгъунзу ахэм къыдагъэкІыгъэ правовой актхэр федеральнэ хэбзэактхэр Урысые Федерацием и Конституцие, феде-

ральнэ законхэм ыкІи Урысые Федерацием инэмыкІ шэпхъэ правовой актхэм, Адыгэ Республикэм и Конституцие, Адыгэ Республикэм изаконхэм ыкІи инэмык шэпхъэ правовой актхэм апэшүекохэ зыхъукlэ, джащ фэдэу хьыкумым зыфигъэзэнэу.»;

- 2) я 9-рэ статьям:
- а) я $2^1 2^{10}$ -рэ пунктхэр хэгъэхъогъэнхэу ык ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:
- 2¹) терроризмэм ышъхьэ къемыгъэlэтыгъэнымкlэ, ащ тхьамык агъоу къыздихьын ылъэк ыщтхэр нахь макІэ шІыгъэнхэмкІэ ыкІи икІэуххэр дэгъэзыжьыгъэнхэмкІэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэхэр къегъэхьазырых ыкІи егъэцакІэх;
- 2²) Адыгэ Республикэм къыщыхъурэ общественнэполитикэ, социальнэ-экономикэ ыкІи нэмыкІ процессхэм зэральыпльэхэрэм якізуххэмкіз террористическэ актхэмрэ терроризмэм исоциальнэ базэрэ -ымет дехестыныствуруелее трешидовер нешехеек гъэхъугъэнхэм иамалхэр зэрехьэх;
- 23) терроризмэм иидеологие изегъэушъомбгъун фэlорышlэн зылъэкlыщтхэм якъыхэгъэщынкlэ ыкlи ядэгъэзыжьынкІэ Адыгэ Республикэм амалхэр щы-
- 24) Адыгэ Республикэм щызэрахьэгьэ террористическэ актым зэрар зэрихыгъэхэм ыкІи терроризмэм ебэныжьыгъэхэм ясоциальнэ реабилитацие, террористическэ актым ыпкъ къикІыкІэ физическэ, юридическэ лицэхэм чІэнагъэу ашІыгъэр игъэкъужьыгъэным ахэлажьэ;
- 25) Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэр террористическэ актыр къызэрамыгъэхъущт шІыкІэм, ахэм нахь макізу тхьамыкіагьо къыздахьынымкіз, якізуххэр дэгъэзыжьыгъэнхэмкІэ ашІэн фаехэм защыфагъасэрэ егъэджэнхэр зэхещэх;
- 26) терроризмэм пэуцужьыгъэным тегъэпсыхьэгъэ Іофтхьабзэхэр зэрахьэхэ зыхъчкІэ. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо органхэмрэ чІыпіэ зыгъэюрышіэжьынымкіэ къулыкъухэмрэ егъэджэнхэм къахегъэлажьэх мы къулыкъухэм язэпхыныгъэ нахь гъэпытэгъэным фэшІ;
- 2⁷) Адыгэ Республикэм имылъку хэхьэрэ е Адыгэ Республикэм икъэралыгьо хабзэ икъулыкъухэм зэрагъэкІонэу къафэгъэзэгъэ псэуалъэхэр (чІыпІэхэр) терроризмэм щыухъумэгъэнхэмкІэ шапхъэу щыІэхэр юридическэ, физическэ лицэхэм зэрагъэцак эрэр еуплъэкіу
- 28) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэгъэуцугъэм диштэу агъэпсыжьынэу зигугъу къэтшlыгъэ цэкlэкlо къулыкъухэм яамалхэу терроризмэм къыздихьыхэрэм ядэгъэзыжьын фытегъэпсыхьагъэхэр

къызфагъэфедэнхэм сыдигъуи фэхьазырынхэм ынаlэ тырегъэты;

- 29) Адыгэ Республикэм щызэрахьэгъэ террористическэ актым зэрар зэрихыгъэхэм, ащ пэуцужьыгъэхэм медицинэ, нэмык ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэнымкіэ, къэгъэнэжын Іофшіэнхэр зэхэщэгьэнхэмкіэ, Адыгэ Республикэм террористическэ акт зыщызэрахьэкІэ псэуальэу агьэфыкъохэрэр е акъутэхэрэр зыпкъ игъэуцожьыгъэнхэмкІэ амалхэр зэрехьэх;
- 2¹⁰) терроризмэм ышъхьэ къемыгъэ!этыгъэным. ащ кlэухэу къыздихьыхэрэм ядэгъэзыжьын япхыгъэ - се имехдыстовы намын шъолъырхэми зэдэлэжьэныгъэ адыриl.»;
- б) я 3 4-рэ пунктхэм кіуачіэ ямыіэжьэу лъытэгъэнэу;
- 3) я 91-рэ статьяр хэгьэхьогьэнэу ыкІи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:
- «Я 9¹-рэ статьяр. ЧІыпІэ оборонэмкІэ, граждан оборонэмкІэ, Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмрэ ащ къыгъэгъунэрэ чІыпІэмрэ якъэухъумэнкІэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет полномочиеу аехеІи
- Чіыпіэ оборонэмкіэ, граждан оборонэмкіэ, Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм, ащ къыгъэгъунэрэ чІыпІэм, граждан оборонэм ипсэуалъэхэм якъэухъумэн, граждан оборонэм пае мылъку, техникэ, гьомылэпхъэ, медицинэ пкъыгъо ыкІи нэмыкІ ІэпэчІэгъанэхэр зэгъзујугъзнхэм ыкји Јыгъыгъзнхэм атегъэпсыхьэгъэ Іофтхьабзэхэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет муниципальнэ, республикэ лъэгапІэхэм атетэу зэрехьэх.»;
- 4) я 10-рэ статьяр мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «Федеральнэ законхэм, Адыгэ Республикэм и Конституцие, Адыгэ Республикэм изаконхэм, джащ фэдэу гъэцэкІэкІо хабзэм ифедеральнэ къулыкъухэм адашІыгьэ зэзэгьыныгьэхэм ащыгьэнэфэгьэ нэмыкІ полномочиехэу Урысые Федерацием и Конституцие ия 78-рэ статья къыщыдэльытагьэхэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет егъэцакlэх.».
- Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зы-

Официально къызыхаутыро мафом шегьожьагьоу мы Законым кіуачіэ иіэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, чъэпыогъум и 29-рэ, 2014-рэ илъэс

Адыгэ Республикэм и Закон

2015-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм ипенсионер рыпсэунымкіэ ахъщэ анахь макіэу ищыкіэгъэщтыр гъэнэфэгъэным ехьыліагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым чьэпыогьум и 22-м ыштагь

1997-рэ илъэсым чъэпыогъум и 24-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 134-р зытетэу «РыпсэунхэмкІэ ахъщэ анахь макІзу Урысые Федерацием щагъэфедэрэм ехьылlагъ» зыфиlорэм диштэу 2015-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм ипенсионер рыпсэунымкІэ ахъщэ анахь макіэу ищыкіэгъэщтыр мы Законым къегъэнафэ.

А 1-рэ статьяр. 2015-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм ипенсионер рыпсэунымкіэ ахъщэ анахь макізу ищыкізгъэщтыр зыфэдизыр 2015-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм ипенсионер рыпсэунымкіэ ахъщэ анахь макіэр — 1999-рэ илъэ-

сым бэдзэогъум и 17-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 178-р зытетэу «Къэралыгъо социальнэ ІэпыІэгъу ятыгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм къыщыдэлъытэгъэ пенсием социальнэ ахъщэ тедзэу фашІыщтым игъэнэфэнкІэ къызфагъэфедэрэр сомэ 6281-рэ хъунэу ухэсыгъэнэу.

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зы-

Официальну къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъзу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

чъэпыогъум и 29-рэ, 2014-рэ илъэс N 345

САМБО. КЪЫБЛЭМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

ЛъэпсэшІур **КЪЫДЭПЩЫЖЬЫ**

Ныбжьыкіэхэм самбэмкіэ язэнэкъокъоу Мыекъуапэ щыкіуагъэм Урысыем и Къыблэ испортсменхэр хэлэжьагъэх. 1997 — 1999-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кіалэхэмрэ пшъашъэхэмрэ яухьазырыныгъэ уплъэкіугъ.

Яонтэгъугъэхэм ялъытыгъэу апэрэ чІыпІищыр купхэм къащыдэзыхыгъэхэр Урысые Федерацием икІзух зэнэкъокъоу 2015-рэ илъэсым мэзаем и 2 — 6-м Астрахань щызэхащэщтым щыбэнэщтых.

Краснодар краим, Ростов, Волгоград, Астрахань хэкухэм, Къалмыкъым, Адыгеим самбэмкІэ яныбжьыкІэ 280-рэ Мыекъуапэ щызэlукlагъэх. Зэнэкъокъум исудьяхэм ащыщэу Хъот Юныс къызэрэтиІуагьэу, зы купым бэнэкІо 25 — 28-рэ хэтэу къыхэкІыгъ. Ащ фэшІ алырэгъуищ бэнакІохэм къафызэІуахыгъагъ. Зэlукlэгъухэм ясудья шъхьаlэу Артур Адамян зэрилъытэрэмкІэ, зэхэщакІохэм пэшІорыгъэшъэу дэгьоу загьэхьазырыгь, бэнапІэхэр зэрэгъэпсыгъэхэмкІэ гумэкІыгъо щыІагъэп. Адыгэ Республикэм физкультурэмрэ спортымрэкІэ и Комитет итхьаматэу Хьасанэкъо Мурат, ащ игуадзэу Джармэкъо Юсыф, Урысыем и Къыблэ самбэмкІэ ифедерацие ипащэу Рудольф Бабоян зэнэкъокъур зэрэкІорэм лъыплъагъэх, ІэпыІэгъу Іофыгъохэр зэрахьагьэх. Адыгэ Республикэм и Парламент и Комитет итхьаматэу, спортымкІэ мастерэу Мырзэ Джанбэч спортымкІэ типащэхэм, тренерхэм аlукlагъ, самбэмкlэ Іофыгъохэм язытет кІэупчІагъ, бэнэгъухэм игуапэу яплъыгъ.

Медальхэр **КЪЭЗЫХЬЫГЪЭХЭР**

Тиреспубликэ щапІугъэ ныбжьыкіэхэм хагьэунэфыкіырэ чіыпіэу къахьыгъэр макіэп, блэкіыгьэ ильэсхэм ябгьапшэмэ, хэхъоныгъэхэр ашІыгъэх. Апэрэ чІыпІитфыр къызыфагъэшъошагъэхэр: ЦІыкІу Рэмэзан, кг 48-рэ, тренерыр Шъэумэн Байзэт, Чэтыжъ Нурбый, кг 70-рэ, зыгъасэрэр Джармэкъо Нурбый, Бат Рэмэзан, кг 75-рэ, тренерхэр Хъот Юнысрэ Хьабый Байзэтрэ, Тхьаркъохъо Руслъан, кг 81-рэ, зыгъасэрэр Тулпэрэ Аскэрбый, Профиров Адонис, кг 87-м ехъу, тренерыр Роман Оробцов.

ЯтІонэрэ чІыпІэхэр къэзыхьыгъэхэр: Мерэм Дамир, кг 52-рэ. тренерыр Хьакурынэ Дамир, Хъодэ Ислъам, кг 75-рэ, зыгъасэрэр Хъот Юныс, Тыгъужъ Джантэмыр, кг 87-м къехъу, тренерыр Роман Оробцов.

Яшэнэрэ хъугъэхэр: Дэхъужь Хъызыр, кг 48-рэ, Шахбазов Чингиз, кг 52-рэ, Теуцожь Алый, кг 56-рэ, ШъхьакІэмыкъо Артур, кг 60, Къуижъ Бислъан, кг 60, ЦІыкІу Джанболэт, кг 70-рэ, Мишин Михаил, кг 87-рэ.

Пшъашъэхэм къахэщыгъэхэр: Светлана Иушинар, кг 48-рэ, Къэлэбый Рузан, кг 52-рэ, ятІонэрэ чІыпІэхэр къыдахыгъэх. Юлия Мартюшевам, кг 56-рэ, Светлана Пучковам, кг 65-рэ, Виктория Зайцевам, кг 70-рэ, ящэнэрэ . чIыпIэхэр къафагъэшъошагъэх.

Зэфэхьысыжьхэр

ХагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къыдэзыхыгъэмэ зэхэщакІохэр афэгушІуагъэх, кубокхэр, медальхэр, щытхъу тхылъхэр аратыжьыгьэх. Дунаим самбэмкІэ гьогогъу 11 ичемпион у Хьасанэкъо Муратэ медальхэр заретыжьхэм ыуж бэнакІохэр къыгоуцохэзэ, нэпэеплъ сурэтхэр атырахыгъэх. М. Хьасанэкъом самбэм ехьылІэгъэ къэбархэр къафиІотагъэх, ямедальхэм ахагъэхъонэу афэлъэlvагъ.

Адыгэ къэралыгьо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкІэ и Институт идиректорэу Бгъошэ Айдэмыр зэнэкъокъухэм яплъыгъ. СамбэмкІэ зэІукІэгъухэр нахьыбэрэ Институтым щызэхащэнхэм зэрэпыльыщтхэр къытиlуагъ. ГущыІэгъу тызфэхъугъэ бэнакІохэу Теуцожь Алый, Мерэм Дамир, Шахбазов Чингиз зэралъытэрэмкІэ, зэнэкъокъум нэбгырабэ зэрэхэлэжьагьэм шІуагьэ къытыгь. Спортсменхэр нэГуасэ зэфэхъугъэх, зым зыр кІырыплъынымкІэ амалышІухэр яІагьэх.

Адыгэ Республикэм самбэмкІэ икІэлэцІыкІу-ныбжьыкІэ спорт еджапІэ идиректорэу, спортымкІэ дунэе класс зиІэ мастерэу Делэкъо Адам иеплъыкІэхэр бэнакІохэм агу рихьыгъэх. Спортсменыр фаемэ дзюдомкіэ, самбэмкіэ зэнэкъокъухэм ахэрэлажь. СамбэмкІэ зызыгъасэрэр дзюдомкІэ зэрэбанэрэр пэрыохъу къыфэхъущтэп. Икъулайныгъэ зыхилъхьан ылъэкІыщтыр щыІэныгъэм къыщылъэгъощт.

Сурэтым итыр: Хьасанэкъо Мурат медальхэр къыдэзыхыгъэмэ афэгушіо.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ -и с пи гъз ГорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4046 Индексхэр 52161 52162 Зак. 3238

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

> МэщлІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжь

зыхьырэ секретарыр ЖакІэмыкъо

Аминэт

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

Апэ итхэм зэфагъэгъурэп

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Строитель» Энгельс — 74:61 (17:13, 17:11, 17:22, 23:15). Шэкlогъум и 18-м Мыекъуапэ щызэдешlагъэх. Зезыщагъэхэр: В. Воронин — Ростов-на-Дону, Ю. Назаренко — Краснодар, М. Будагянц — Пяти-«Динамо-МГТУ»: Бажунаишвили — 11, Гапошин — 20, Коротков — 12, Еремин –13, Дудко, Лундако, Хма-ра — 8, Милютин — 10, Лавриненко.

щыгъ. Мы илъэс зэнэкъокъум зы ешІэгъу ныІэп шІуахьыгъэр. Энгельс икомандэ итренер шъхьа І эу Андрей Кобылинскэм къызэриІуагъэу, текІоныгъэр

бэкІэ «Динамо-МГТУ-р» хьакІэмэ апэ итэу уахътэ къыхэкІыгъ. Зэ-ІукІэгъур кІэухым факІозэ, «Строителыр» тапэ ишъыгъ.

Артем Гапошиныр, Роман Ба-

«Строителыр» Мыекъуапэ къэ- къыдахын ямурадэу тикъалэ жунаишвили, Илья Хмарэ, Никоlоным ыпэкlэ апэ итхэм ащы- щешlагъэх. Очкоуи 10-м нахьы- лай Ереминыр аужырэ такъикъхэм уащытхъунэу ешІагьэх. Опытэу яІэр язэгурыІоныгъэ къыушыхьатыгь. Илья Коротковыр тикомандэ заштагъэр джырэблагъ. Ар Іэгуаом зэрэльыбанэрэр, хэ-

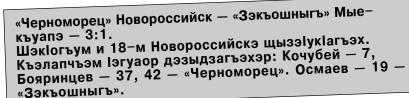
кІыпІэ дэгъухэр къызэригъотырэр исэнаущыгъэ къыпкъырэкІых. Александр Милютиныр кІэлэеджакіу. Иіэпэіэсэныгъэкіэ зыкъыуегъаштэ. Хъурджаным ычІэгъ зэрэщыбанэрэр тыгу рехьы. Хъагьэм Іэгуаор ридзэ зыхъукІэ, «парашют» зыфаюрэ шыкіэр зэригъэфедэрэр «Строителым» хэтхэми агъэшІагъощтыгъ.

Аужырэ такъикъи 2 — 3-м бысымхэм зэкІэлъыкІоу хъагъэм Іэгуаор радзагь, яфэшъуашэу текІоныгъэр къыдахыгъ. Тапэ ишъынхэмкІэ хьакІэхэм гугьэр зычіанэм, дысэу ешІэхэу аублагь, ащ федэ хахыгьэп. Командэхэр тыгьуасэ ятІонэрэу Мыекъуапэ щызэдешlaгъэх. Саранск, Мыекъуапэ, Чебоксары, Энгельс яспортсменхэм апэрэ чыпіи 4-р аіыгь, финалым хэфэнхэм яшъыпкъэу фэбанэх.

Сурэтыр Мыекъуапэрэ къалэу Энгельсрэ якомандэхэм язэ укІэгъу къыщатетхыгъ.

Блыпэм ешіэщт

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

КІзуххэр

«Витязь» — «Краснодар-2» 2:1, «Шъачэ» — СКЧФ — 0:0, «Жемчужина» — ТСК — 1:3, «Биолог» — «Афыпс» — 1:2.

ЧІыпІэхэр

- 1. «Черноморец» 38
- 2. «Афыпс» 34

- 3. «Торпедо» 33
- 4. «Витязь» 29
- 5. TCK 27
- 6. «Биолог» 18
- 7. «Зэкъошныгъ» 17
- 8. «Шъачэ» 15
- 9. СКЧФ 14 10. «Краснодар-2» — 13
- 11. «Жемчужина» 12.

ШэкІогъум и 24-м «Зэкъошныгъэр» Крымскэ икомандэу «Витязым» тикъалэ щыІукІэщт.